Published and distributed under permit (No. 672) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Worcester, Mass.
By order of the President. A. S. Burleson, Postmaster General.

DEC 31 1918

AMERIKOS LIETUVIS

LITHUANIAN AMERICAN

No. 52 Vol. V. Tel. Park 6407 WORCESTER, MASS., 26d. Gruodžio (Dec.), 1918 m. 5 cents per copy Metai 5

Entered as second-class matter September 29, 1914, at the post office at Worcester, Masschusetts, under the Act of March 3, 1879.

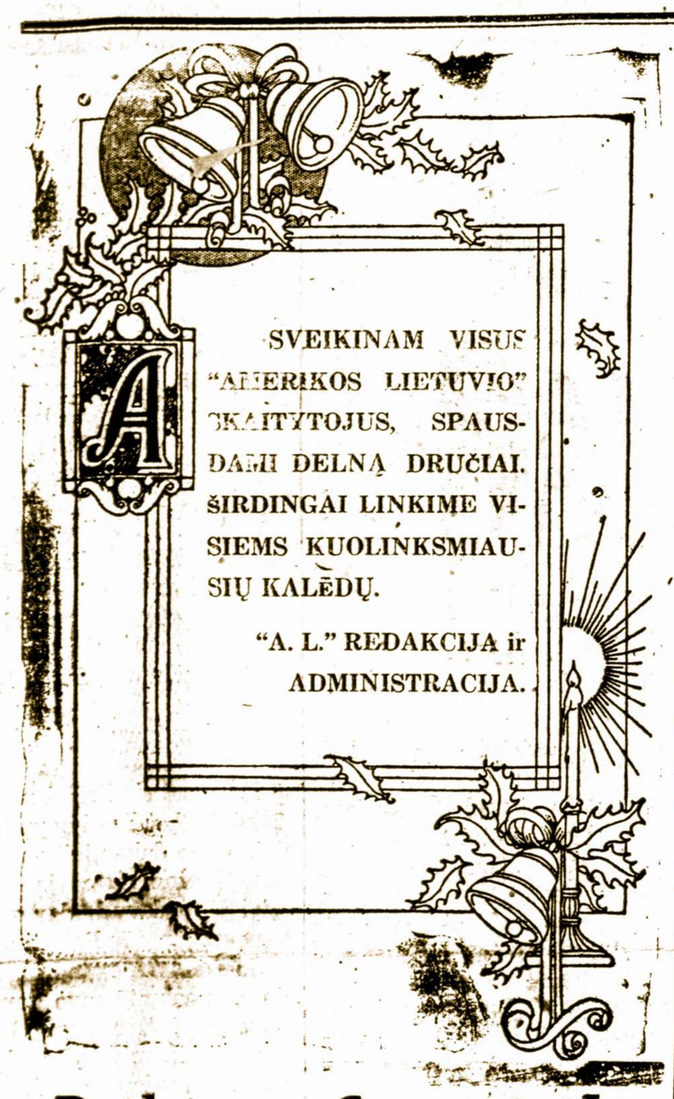

Pas eikinta buk Lietuva, Musų Tėvynė! Girdime tavo griaudų balsą už tolymų jurių. Laukiame su širdimis atviromis, kada galėsim tau patarnauti kaip tikri sunųs!

Lietuvos Ženkląs.

Lai buna linksmos Kalėdos kiekvienam Lietuviui! Lai priduoda tokią linksmybę, kokios neturėjome per šimtus metų. Motina musų Lietuva keliasi, atgijo, pradeda gyvuoti ir kalba jau aiškiai į mumis.

Betlejus - Senovėje Ir Dabar.

Galutinai visa Šventa Žemė — visa Palestina, yra paliuosuota iš po mahometonų rankų ir jau niekuomet nepateks po tuo jungu antru kartu. Už tatai Palestinos žmonės šiemet ruošiasi prie tokio apvaikščiojimo Kalėdų, kokio dar tenai sakoma niekad nebuvę. Palestinos žmonės, juk, apvaikščios netik savo paliuosavimą po beveik 700 metų vergijos, bet ir paliuosavimą viso pasaulio iš po baisiu baisiausio jungo — didžios karės.

Yra labai tinkama, kad šis didelis apvaikščiojimas atsibutų Betlejuj, kur gimė Taikos Karalaitis. Ir jau kelios sąvaitės, kaip piligrimai — šventkeleiviai skubinasi Betlejun iš visų pusių Palestinos ir Syrijos. Jeigu tas tiktai butų galima, beabejo milijonai piligrimų atvyktų Betlejun iš visų kraštų pasaulio apvaikščioti šias Kalėdas. Bet nelaimei, karės sunki lėtena dar nevisiškai nuimta nuo vargingų šios žemės žmonelių ir gal dar keli metai praeis pirm negu piligrimai iš tolimų šalių galės aplankyti Šventą Žemę.

Gana žingeidu, kad Betlejus, iš visų garsių vietų šventoj žemelėje, šiandien yra beveik vienatinis miestelis, kuris apgyventas daugiausia krikščionių—sirijiečių, graikų, armenų ir kitų. Kitur, didžiuma gyventojų yra arba mahometonų arba žydų tikėjimo.

Šių dienų Betlejus yra nedaug ką persimainęs nuo Betlejaus Kristaus laikų. Permainos visoj Palestinoje labai povaliai įvyksta, o Betlejuje rodos ypač povaliai. Šiandien, kaip ir beveik du tukstančiai metų atgal, Betlejus yra mažytis miestelis su maždaug tokiais pat balto akmens nameliais. Dabar jis turi į 3,000 gyventojų ir menama, kad kuone toks pat skaičius jame buvo laike Kristaus gimimo.

Betlejus randasi apie šešios angliškos mylios į šiaurę Jeruzalimo. Aplinkui jį yra daugybė mažų darželių, kur visoki vaisiai bei daržovės auginama. Sodneliuose daugiausia auga figų bei migdalų riešutų (almond) medžiai.

Kaip visų Šventos Žemės miestų, Betlejaus gatvės yra labai siauros ir pirm anglų armijos atvykimo, buvo labai nešvarios, pilnos išmatų. Anglų armija pastaruoju laiku padarė Betlejų kiek švaresniu, nes žino koks pavojus sveikatai randasi nešvarume. Už kelių metų, beabejo labai daug bus nuveikta tame dalyke ir Betlejaus gyventojai bus daug sveikesni negu lyg šiol.

Gyventojai dar ir šiandien devi tokios pat rušies drapanas, kaip jų protėviai dėvėjo pradžioj krikščionių gadynės. Tas ypač tiesa kas link moterų. Jos dėvi tokius pat rubus, daugiausia mėlynus ir raudonus, su ilgom baltom skepetom ant galvų, kaip sakoma buk Panelė Švenčiausia dėvėjo. Kadangi didžiuma Betlejaus moterų yra krikščionės, jos neužsidengia veidų, kaip mahometonės Palestinos gyventojos daro.

Asilų, kupranugarių, avių ir kiaulių beveik tiek pat randasi Betlejaus gatvėse kiek žmonių. Taip kad, kuomet visoki šie gyvuliai susigruda siaurose gatvėse, tai negalima net pro juos praeiti.

Kristaus Gimimo Bažnyčia randasi dideliame to pat vardo klioštoriuje, kurį sakoma Imperatorė Elena pirmiausia pabudavojo 327 m. po Kristaus gimimo. Ši bažnyčia ir klioštorius buvo mahometonų sunaikinti 1236 m., bet sakoma vėliau kryžeiviai ją atbudavojo. Klioštorius ir bažnyčia visai nepanašųs į Europos arba Amerikos bažnyčias, bet atrodo lyg ir kokia tvirtovė, su daugybe mažyčių bokštų su varpais ant viršaus. Bažnyčioje randasi daugybė altorėlių, priklausančių įvairiom krikščionių šakom; sakoma nesutikimas tarp šių šakų atstovų, kurie prižiuri altorėlius yra didelis, ir kartais net ir peštynės yra iškilę. Tikimasi, kad bent laike šių Kalėdų, viskas ten bus ramu, kad sektos pamirš savo skirtumus ir atsimins tiktai, kad galų gale, nežiurint kaip jie paviršutiniai skirtingi, betgi visi yra krikščionis.

Betlejuje yra ir keleta moderniškų budinkų. Gal interesingiausias iš šių yra anglų Šv. Jono Ricierių akių ligoninė. Palestinoj neregystė yra gana paprastas dalykas, ačiu nežinystei, apsileidimui, nešvarumui ir daugybei musių, kurios rodos užpuolę tą šalį kaip koks maras. Palestinos žmonės pirmiaus žiurėdavo ant tos nelaimės, neregystės kaipo neišvengiamo daikto. Bet paskutiniuoju laiku, sve timtaučiai, ypač anglai yra darodę tiem žmonėm, kad galima apsisaugoti nuo akių netekimo ir todelei šimtai žmonių — vyrų, moterų ir vaikų, lanko tą ligonbutį ir gydosi akis. Jie gydomi dau giausia dykai, vardan Didžiojo Gydytojo — Kristaus.

Per daugelį metų prieš karę, Betlejaus žmonės padarė gyvenimą iš padirbimo piligriman kryžių, ražančių ir visokių skrynučių ir tt. Per karę, jų pramonė beveik sustojo ir jie labai nubiednėjo iš to. Dabar jie džiaugiasi, kad vėl galės pradėti pragyvenimą padaryt— bedarbė ir alkis prasišalins. Tas irgi yra priežastis del ko jie apvaikščios šias Kalėdas taip iškilmingai.

!!EXTRA!!

Pereitame "A. L." numeryje minėjome apie naujai pertvarkytą ministeriją Lietuvoje. Vienok dar ji nebuvo pilna. Vėliau atėjusios žinios per Šveicariją pranešė, kad Neprigulmingos Lietuvos ministerijoj yra dar naujas portfelis, komunikacijos ministeris, kurio vieton yra parinktas **Tamas Narušević**ius, dabar esas Amerikoje ir gyvena Washingtone ir taipgi jungtinės Tarybos pirmininkas.

Bolševikai užima Latviją ir Lietuvą.

Berlin, 23 d. gruodžio — Iš Karaliaučiaus pranešama, jogei užėmimas Lietuvos ir Estonijos per bolševikus eina sistematiškai.

Bolševikų armija susidedanti iš keturių divizijų sutraukta ties Rosetten ir užėmė Dardoeva pakeliui į Mintaują.

Bolševikų kariumenė, kuri randasi Valke eina ant Rygos.

Laikraštis "Freiheit" skelbia, kad sovietų valdžia jau tapo įsteigta Rygoje. Vyriausiu vadu naujosios valdžios esą M. Stutshka. Jis išleido paskelbimą, jogei Livonijoj veikia sovietų įstatai ir privatinė nuosavybė žemės yra panaikinta.

Trįs Žydai Lietuvos Ministeriai

Amerikos zionistai gavo žinią buk žydams suteikta pilnos teisės Lietuvoj. T. Naruševičius kelių ministeris. Vokiečiai rinks atstovus į Isteigiamąjį Seimą 19 d. sausio. Latviai šaukiasi pagelbos prieš bolševikus. Norima nuskandinti vokiečių karės laivus.

Lenkai savinasi austrų laivus.

Roma, gruodžio 16 d. — Lenkai pasiuntė prašymą į sąjungiečių valdžias, kad jiems butų duota dalis Austrijos-Vengrijos karės laivyno, jei jis bus išdalintas. Jie sako buk ir Austrijos lenkai prisidėjo prie šių laivų pabudavojimo ir užlaikymo.

Nori sušaukti Reichstagą.

Amsterdam, gruod. 16 — Anot žinių gautų iš Berlino, buk Vokietijos Reichstago (parlamento) prezidentas reikalauja, Reichstagas butų sušauktas, nes sako sąjungiečiai neapsiims tartis su tarybų valdžia, tai yra Eberto kabinetu. Reichstago prezidentas sako buk dabartinė vokiečių valdžia negali kalbėti visos Vokietijos vardu, nes atstovauja vien darbininkus ir kareivius, o ne visus vokiečius.

Vokiečiai tvers tautinę sargybą.

Kopenhagenas, gruod. 16 — Anot pranešimo iš Berlino, Taryba Žmonių Komisijonierių nutarė organizuoti liuosnorių tautinę sargybą, kad užlaikyti tvarką Vokietijoj. Komisijonieriai patįs kontroliuos šią organizaciją, kuri turės prisiekti ištikimybę socialistiškai-demokratiškai Vokietijos respublikai. Vokietijos komisijonieriai yra Ebertas ir jo ministeriai.

Kairieji socijalistai yra griežtai priešingi šiai programai ir turi nustatę savą programą, kurioj yra sumanyta sutverti raudoną gvardiją, panaikinti oficierių rangą, panaikinti visus parlamentus ir miesto valdžias, konfiskuoti dvarus, dirbtuves ir tt. ir atimti turčių pinigus.

Tuo tarpu, rodos, kad didžiuma Vokietijos žmonių pritaria Ebertui ir vidutiniam socijalistams, velyk negu Liebknechtui ir kraštutiniam. Vokiečių armijos didžiuma aiškiai paremia Ebertą — atrodo visai nelinkus prie bolševizmo.

Net ir visuotinas vokiečių tarybų kongresas, kuris prasidėjo 16 d. gruodžio nepriėmė Liebknechto į savo sesijas.

Kovojimas Vengrijoj.

Amsterdam, gruod. 17 — Pranešimas iš Budapesto sako buk karės ministeris panaikino generalį štabą. Tuo tarpu rumunų pulkai ir čekų pulkai jau įsiveržė Vengrijon. Vengrai nesipriešino rumunams, bet kovojimas tebeina su čekais. Vengrų valdžia protestavo prieš šiuos įsiveržimus, sakydama buk tai sulaužymas sandaros išlygų.

Nori republikos Išpanijoj.

Madrid, gruod. 17 d. — Catalonijos atstovai Išpanijos parlamente pasitraukė iš tenai užtai, kad buvo neužganėdinti valdžios atsinešimu link jų reikalavimo suteikti Catalonijai (4 Išpanijos provincijos) autonomiją. Pargrįžę namon jie ir kiti kataloniečiai dabar reikalauja, kad Išpanija persikeistų į federatyvę respubliką, kurios įvairios dalįs butų autonomiškos.

Prezidentas Wilsonas riša Rusijos problemą.

Washington, gruod. 17 — Gauta žinios buk Dono kazokai sumušė bolševikų armiją Voronežo rajone ir paėmė 1,100 nelaisvių ir 20 kanuolių.

Iš Paryžiaus pranešama, buk prezidentas Wilsonas tariasi su Francijos valdinin kais kaslink išrišimo rusų problemo, kurs sakoma yra viens iš svarbiausių ką reikės Taikos Konferencijai nutarti. Sąjungiečiai lyg šiol negalėjo sutikti ką veikti su Rusija. Omsko valdžia, nuo kurios daug tikėtasi, nepasirodė taip tvirta kaip reikėtų, idant įvesti tvarką Rusijoj.

Portugalija turi naują prezidentą.

Lisbon, gruod. 18 d. — Admirolas Castro išrink-

Sąvaitinis Laikraštis
"AMERIKOS LIETUVIS"
Eina Ketvirtadieniais
Leidžia
M. PALTANAVIČIA
15 Millbury Street, -:- Worcester, Mass.
Prenumeratos Kaina:
Suvienytose Valstijose Metams - $2.00—— Pusei Metų - $1.00
Kitose Viešpatystės Metams - $2.50—— Pusei Metų - - - $1.25
Apgarsinimų kainos ant užklausimo. Antrašas:
"AMERIKOS LIETUVIS"
15 Millbury Street, -:- Worcester, Mass
5 Centai už Numerį.

The Lithuanian Weekly
"LITHUANIAN AMERICAN"
Every Thursday
Published by
M. PALTANAVIČIA
15 Millbury Street, -:- Worcester, Mass.
Yearly Subscription:
In United States - - - $2.00——6 Months - - $1.00
To Foreign Countries - - $2.50——6 Months - - - $1.25
Advertising rates on application All communications should be addressed:
"LITHUANIAN AMERICAN"
15 Millbury Street -:- Worcester, Mass.
5 Cents per Copy.

tas Portugalijos prezidentu vieton Dr. Paes, kuris buvo nužudytas kelios dienos atgal. Sakoma naujas prezidentas nėra pirmiau niekad dalyvavęs politikoj.

Popiežius užtaria už lenkus.

Paryžius, gruod. 18 d. — Popiežiaus sekretorius parašė prez. Wilsonui laišką, prašant jo pagelbos del mažųjų pavergtųjų tautų, ypač del Armenijos ir Lenkijos.

Reichstago susirinkimas atidėtas.

Kopenhagenas, gruod. 18 — P. Ferenbach, pirmininkas Vokietijos Reichstago, kuris kelios dienos atgal norėjo sušaukti Reichstagą dabar pranešė, kad tas nėra reikalinga tuo tarpu, nes sandara tapo pailginta ir taikos derybos atidėtos.

Pranešta buk vidutiniai socijalistai kontroliuoja darbininkų ir kareivių tarybų kongresą, kurio sesijos dabar tebeina Berline ir kad didžiuma šio kongreso narių nori, kad rinkimai į Įsteigiamąjį Seimą atsibutų 19 d. sausio.

Nori nuskandinti vokiečių laivus.

Paryžius, gruodžio 18 — Pranešama buk Suv. Valstijų delegatai į taikos konferenciją mano, kad butų geriausia nuskandinti pagriebtus vokiečių karės laivus, velyk nė juos padalinti, nes laike padalinimo, galėtų kilti nesusipratimai tarp sąjungiečių. Sakoma buk nekurie anglų delegatai sutinka su šiuo plenu.

Prez. Wilsonas bus Anglijoj 26 gruodžio.

Londonas gruodžio 18 — Prezidentas Wilsonas, kuris per praeitas kelias dienas matėsi su visokiais francuzų ir kitų šalių vadais rengiantis prie taikos konferencijos, sakoma pribus Anglijon 26 d. gruodžio, kad pasitarti su anglų vadais.

Anglai rengia dideles iškilmes jo pasveikinimu.

Francijoj, prez. Wilson tapo labai populiariškas užtai, kad budamas Paryžiuje labai demokrtiškai elgėsi, nė kiek nesididžiuodamas.

Neramios sesijos vokiečių sovietų kongrese.

Berlinas, gruod. 19 d.— Antra ir trečia diena vokiečių darbininkų ir kareivių tarybų atstovų kongreso buvo labai audringos. Kitų miestų tarybos buvo neužganėdintos Berlino tarybos bandymu ant visų viršų turėti.

17 d. gruodžio burys kareivių įsiveržė kongresan reikalaudami, kad visi oficieriai butų nuginkluoti ir prašalinti. 18 d. burys darbininkų įsiveržė ir reikalavo, kad kongresas priimtų rezoliuciją, suteikiant tarybom visą šalies valdymą. Šie įsibriovimai sukėlė didelę betvarkę. Kareivius ir darbininkus sakoma siuntė kraštutiniai socijalistai (t. y. Liebknechto partija) norėdami sugriauti kongresą.

Galų gale sakoma kongresas 18 d. priėmė rezoliuciją, suteikiant Eberto kabinetui didžiausią galę, paliekant tarybom tik teisę prižiurėti kabinėto veikimą.

S. V. Kongresas priešingas laivų skandinimui.

Washington, gruod. 19 — Daugelis Suv. Valstijų kongreso narių, ypač senatoriai yra labai neužganėdinti pranešimu, kad Suv. Valstijų delegatai į taikos konferenciją nori nuskandinti vokiečių karės laivus. Senatorius Lodge ketina įnešti rezoliuciją reikalaujant, kad delegatai pasakytų kokią tiesą jie turi taip elgtis. Anot Lodge, tie laivai turėtų buti išdalinti tarp sąjungiečių, kitaip tai tik butų bereikalingas naikinimas sąvasties.

Tuli S. V. laivyno oficieriai sako, kad nesvarbu ar laivai bus nuskandinti ar ne — jie mažai naudos atneštų sąjungiečiams, nes juos reikėtų daug perdibti, idant padaryti tinkamais del sąjungiečių laivynų.

Latviai prašo pagelbos.

Washington, gruodžio 19 — Latviai, per Suv. Valstijų pasiuntinį Stockholme, Švedijoj, šaukiasi į sąjungiečius del pagelbos. Bolševikai eina vakaruosna ir jau pasiekė vietas 100 myl. į rytus Rygos. Jie eina kaip tik paskui pasitraukiančius vokiečius. Jie apiplėšia latvius ir uždeda mokestis ant jų. Vokiečiai kol buvo Latvijoj neleido latviams susiorganizuoti milicijos ir nepaliko jiems ginklų, tad latviai negali priešintis vokiečiams. Latviai sako buk vokiečiai tyčia perduoda bolševikams šalis, kurias jie apleidžia.

Bedarbė Berline ir Viennoj.

Berlinas, gruodžio 20 — Čionai randasi tarp 60,000 ir 70,000 bedarbių, apart kelių šimtų tukstančių išėjusių streikan. Vis didesnis skaičius kareivių elgetauja.

Londonas. Iš priežasties stokos anglių del dirbtuvių, 48,000 žmonių yra bedarbo. Viennoj. Pieno beveik visiškai negalima čia gauti ir šimtai kudikių miršta. Yra didelė stoka ir kitokio maisto.

Nori, kad sąjungiečiai pasitrauktų.

Paryžius, gruod. 20 d.— Darb. ir Kareivių Tarybų kongresas Berline nutarė pradėti derybas su sąjungiečiais prašant jų pasitraukti iš užimtų vokiečių teritorijų, kad ten butų galima liuosai rinkti atstovus į Įsteigiamąjį Seimą. Rinkimai atsibus 19 d. sausio vieton 16 vasario kaip buvo pirmiau nutarta.

Didelė pasaulio taryba išriš taikos klausymus.

Paryžius, gruodž., 20 d. —Prez. Wilsonas šiandien pasakė korespondentui Londono laikraščio "Times," jog yra persitikrinęs, kad milžiniška taryba delegatų iš viso pasaulio teisingai ir sutartinai išriš visus problemus, kurie bus padoti Taikos Konferencijai. Jo nuomonėje, jokis viens žmogus neturės didžiausią nuosprendimo teisę — visi veiks išvien.

Trįs žydai lietuvių ministeriai.

New York, gruod. 21 d. — Amerikos Zionistų organizacija praneša gavusi kablegramą iš Lietuvos buk lietuviai sutiko netik duoti žydams lygias teises, bet ir įleisti juos į savo augščiausią valdžią, tai yra į ministeriją. Sekanti žydai jau paskirti ministerijon: Advokatas Rosenbaum, pagelbinis užsienio ministeris; Dr. Rachmilevič, pagelbinis preteris; Dr. Mygonski, ministkybos ir industrijos ministeris žydų dalykų departmento.

Zionistai taip-gi sako gavę žinią nuo čekų-slavokų valstybės prezidento, p. T. G. Masaryk, kad žydai bus gerai dažiurimi Čekijoj ir ir nebus daugiau varomi iš tos šalies.

Ex-kaizerio sveikata blogyn eina.

Amsterdam (Holandijoj), gruodžio 21 d. — Ex-kaizerio sveikata sakoma labai silpnėja; jo nervai yra labai sublogėję. Jo tarnai bijo, kad jis neįpultų visai į melancholiją. Lyg šiol jis užsiimdavo rašymu savo biographijos, kur jis bando išteisinti save, bet rabar sakoma ir tą metė šalin.

Nauji bandymai nuversti bolševikus.

Washington, gruodžio 21 — Atstovai visų rusų partijų išskyrus bolševikus ir monarchistus, susirinko ir pasiuntė prašymą į sąjungiečių valdžias per Jassy, Rumunijoj, kad pributų pagelbon Rusijos. Šie delegatai sako buk jų vienatinis tikslas yra užlaikyti tvarką, prašalinti bolševikus, kurie veda Rusiją į prapultį. Šie delegatai dabar gali tiesiog susinešti su sąjungiečiais. Jie praneša, buk Pietų Rusijoj gresia civilė karė ir tenai pirmiausia reikia pagelbos, kad įvesti tvarką. Jie prašo, kad ši pagelba butų pasiųsta per Juodasias jures. Sąjungiečių karės laivams, atvežantiems pagelbą patarta plevesuoti Šv. Andriejaus vėliava, kuri yra ženklas rusų vienybės.

Juodveidžiai Taikos kongrese.

Washington, gruodžio 21 d. — Tautinis negrų kongresas, kuris laikė sesijas čionai, išrinko 11 delegatų, kuriuos pasiųs į Taikos kongresą, maldaujant, kad nedemokratiškas spaudimas ir paniekinimas juodveidžių butų visai panaikintas.

Bulgarai ir graikai pešasi.

Athenai, gruodžio 22 — Bulgarai šovė ant graikų palei rubežių ir sužeidė kelis kareivius. Tada graikai puolėsi ant bulgarų, atėmė dvi stovyklas nuo jų ir užmušė kelis bulgarus.

Airiai nori, kad Wilsonas juos aplankytų.

Dublin, gruod. 22 d. — Šiandien buvo "Wilsono Diena" Airijoj. Mitingai buvo laikyti daugiau negu 40 miestelių ir Sin Fein ir kitos draugijos priėmė rezoliuciją prašant prez. Wilsono, kad atsilankytų Airijon ir prižadant jam Airijos paramą visame kame.

Revoliucijinė mokykla Maskvoje.

Kopenhagen, gruod. 22— Buvęs Danijos ministeris į Rusiją sako, buk Maskvoj yra specijalė revoliucioniška mokykla, po vadovyste žymaus bolševikų Radek. Šioj mokykloj agitatoriai visų pasaulio šalių yra lavinami su tikslu, kad sugrįžę į savo šalis galės ten platinti bolševikišką propagandą. Toj mokykloj randasi net ir chiniečių, o iš Europos tai kožnos šalies žmonių ten randama.

Elgetos apleido Detroitą.

Detroit, Mich. Šis miestas yra didžiausias "sausas" miestas pasaulyje. Pirm negu pardavinėjimas svaigalų buvo uždraustas, Detroito policistai suareštuodavo nuo 5 iki 10 elgetų (ubagų) kasdien. Per praeitą mėnesį, tiktai vienas "profesijonalis," tai yra, nuolatinis elgeta tapo suareštuotas. Detroito teismų viršininkai mano, kad priežastis to yra saliunų uždarymas. "Profesijonalai" elgetos apleido Detroitą del kitų "šlapių" miestų. Policijos nuomonėje, paprasti elgėtos ne prašo pinigų del maisto, bet del svaigalų.

Burys moterų atvykusių iš Amsterdamo neseniai nuėjo ant salos Wierngen, Holandijoj, kur vokiečių ex-kronprincas gyvena ir tenai sukėlė demonstraciją prieš jį. Ex-kronprincas turėjo pabėgti nuo moterų.

Kodel Vokietija Galutinai Pasidavė.

"New York Sun" neseniai tilpo labai žingeidus straipsnis apie neva tikrą pamatinę priežastį, del kurios vokiečiai pasidavė.

Kas privedė karę prie taip greitos pabaigos? klausia tas straipsnis. Priešas nebuvo įsibriovęs į Vokietiją, badas nebuvo taip arti kaip dabar vokiečiai sako, vokiečių armija dar puikiai disciplinuota buvo, pasitraukimas atgal buvo labai gabiai vedamas; nusprendžian čio mušio nereikėjo dar ilgai bijotis. Tai kame priežastis, kodel kaizeris išsmuko iš Vokietijos ir sandara įvyko? Suv. Valstijos ir sąjungiečiai tikėjosi, kad karė dar tęsis iki 1919 metų, bent vidurvasario — kitaip nebutų padarę taip milžiniškus karės reikmenų kontraktus, kuriuos vėliaus reikėjo atšaukti. Tai kame dalykas?

Štai sekretas, kuris privertė vokiečius pasiduoti, be jokių tolesnių abejojimų. Da bar, karei pasibaigus, galima jį atvirai pasakyti. Vokiečių valdžia dažinojo, kad Suv. Valstijos turi ginklų, su kuriais galėtų nušluoti Vokietiją nuo pasaulio žemlapio. Tai yra ginklas, kurį Vokietija pirmiausia vartojo, ir kuriuo sąjungiečiai tik tuomet naudojosi, kuomet buvo butinai prie to priversti. Žodžiu sakant, tai buvo nuodingas gesas, ką Suv. Valstijos padirbo, ir tai kur kas nuodingesnis, baisesnis gesas, negu vokiečiai galėjo sumanyti; ir to geso Suv. Valstijos tiek pridirbo, kad netik butų galėję užnuodinti visą vokiečių armiją, bet ir užtroškinti visą Vokietiją, metant tą gesą bombomis iš orlaivių. Dažinojus, kad Suv. Valstijos turi tokį ginklą, Vokietija pasidavė, nors turėjo priimti aštresnes išlygas už visas jos talkininkes.

Suv. Valstijos išleido 72 milijonų dolerių ant šio ginklo, kurį nė kartą nevartojo ir gali buti nevartos, nes žinant, kad Suv. Valstijos turi tokį ginkią, nelabai kas drįs jas atakuoti.

Dirbtuvė, kur šis nuodingas gesas išdirbamas yra apie 26 myl. nuo Baltimore ir vadinasi Edgewater Arsenalas. Metai atgal, šioj vietoj buvo gražį ukė; šiandien, čia randąsi didžiausia nuodingo geso dirbtuvė pasaulyje. Ji gali išdirbti tris ar keturis kartus daugiau muštardinio geso, phozgeno, chlorino ir kitų nuodingų gesų negu visos tos rušies dirbtuvės Anglijos, Francijos ir Vokietijos sudėjus kartu. Ši dirbtuvė, kurion įdėta $60,000,000 buvo gatava ir pradėjo dirbti kaip tik prieš sandaros įvykimą. Kitose tokiose dirbtuvėse, įvairiose dalyse šios šalies, įdėta kapitalo ant $12,000,000. Dabar tos dirbtuvės jau neveikia, bet yra gatavos pradėti dirbti bile kada.

Idant užtikrinti mirtingumą šių baisių nuodų, Suv. Valst. valdžia pasekė vokiečių pavyzdį, pašaukė savo pagelbon gabiausius šios šalies chemijos profesorius, suteikdama jiems oficierių laipsnius, nes viskas buvo po kariška priežiura. Edgewater arsenalas, kuomet sandara įvyko 11 d. lapkričio jau turėjo padirbęs daugiau negu 2,500 tonų šių nuodų. Dabar šie nuodai niekam netinkami — tik pavojingi. Su tais 2,500 tonais sakoma galima butų užnuodinti visus gyventojus šiaurės ir Pietų Amerikos. Manoma, kad gesas bus atsargiai nugabentas į vidurį jurių ir paskandintas; gesas yra sunkesnis už vandenį ir tuoj nuskęs ant dugno.

Mašinos iš Edgewater dirbtuvės jau dabar išimamos, apvalomos, išaliejuotos ir aprištos, kad saugiai galėtų stovėti iki ateinančiai karei, jei ant nelaimės kita karė ištiktų.

Šis gesas netik baisiai nuodingas, kuomet yra paleistas ant priešų, bet labai pavojinga jį išdirbti. Iš pradžių buvo bandyta naudotis civiliais darbininkais, bet jie buvo pagauti paniko ir pabėgo. Tada reikėjo naudoti kareivius. Toj dirbtuvėje dirbo nuo 7,000 iki 14,000 kareivių. Jų darbas buvo taip pat pavojingas kaip ir kovojimas ant karės lauko.

Retas kuris amerikietis žino, kad šioj šalyj randasi kariškas ligonbutis, kuriame gydoma šimtai kareivių, kurie buvo užnuodinti bedirbdami nuodingą gesą. Daugelio rankos, kojos arba taip dalįs kuno baisiai apdegintа baisiu gesu.

Štai pavyzdis kaip baisus tas gesa: kartą pasitaikė, kad tik lašas muštardinio aliejaus užkrito ant kareivio čeveryko. Kareivis nušiuostė lašą ir manė, kad viskas gerai bus. Sekančią dieną, oda pradėjo luptis nuo jo kojos; penkios sąvaitės vėliau, jo koja atrodė lyg ir sudegusis malkos šmotas. Kitą kartą pasitaikė kitam kareiviui paspirti netikėtai šmotelį dudos, kuri jis manė buvo tuščia; dudoje radosi fosforo, kuris taip baisiai apdegino jo veidą ir krutinę, kad sunku jam bus išgyti. Dar kitą kartą, oficierius atvyko į ofisą, dėvėdamas gumines pirštines, kaip visi daro, kurie dirba prie šių gesų. Jis nežinojo, kad jis buvo taip prisiartinęs prie geso, kad truputis muštardinio aliejaus buvo užsigavęs ant jo pirštinių. Jis paėmė krėslą ir pridėjo prie savo stalelio, ketindamas atsisėsti. Tuo tarpu telefonas suskambėjo ir šis oficierius priėjo prie jo. Kitas oficerus įėjo į ofisą ir atsisėdo. Į 48 valandas antras oficierius buvo jau numiręs. Pirmas oficierius mat buvo užtepęs netyčioms muštardinio aliejaus ant krėslo; aliejus perėjo per drapanas ir įsigavo į nugarkaulį antro oficieriaus.

Buvo jau išrasta budas, su kuriuo galima butų buvę paleisti toną tokio geso virš didelės tvirtovės ir su tuomi sunaikinti kožną gyvą daiktą netik tvirtovėje, bet ir apielinkėje. Suv. Valstijos rengėsi vartoti šį gesą ateinantį pavasarį.

Ir tai dar neviskas. Bedirbdami su žinomais baisiausiais gesais, amerikonai chemikai atrado dar du nauju gesu, kurie dar baisesni už muštardinį bei phosgeno gesą. Šie atradimai dar nebuvo padirbti. Dabar jų surašai yra laikomi didelėje slaptybėje, saugioje vietoje. Jei kas užpultų ant Amerikos, Edgewater dirbtuvė tuojaus pradėtų juos dirbti.

Atgaivins Palestiną.

Palestina senovės laikuose, dar kuomet žydai turėjo savo valstybę ir vėliau, Romėnų laikuose, buvo graži ir turtinga šalis, su puikiais sodais, miškais ir gražiais, derlingais laukai. Bet laikui bėgant, ačiu nuolatinėms karėms ir ypač ačiu patekimui po mohometonų valdžia, ta graži šalis pavirto beveik į pustynę, kurioj tik kelinta dalis tiek žmonių kaip pirmiaus, galėjo sau padaryti pragyvenimą. Palestinos gyventojai iškriko po visą pasaulę, tie kurie liko, labai skurdžiai gyvena.

Atėmus tą šalį nuo mahometonų, greičiausia dabar ji bus sugražinta žydams. Bet ar ta šalis teks žydams ar bus suvienytą su Syrija, kaipo autonomiška šalis kur nė žydai nė sirijiečiai neturės viršų, bet bus lygus, anglai, kurie dabar laiko tą žemę, ketina pirma ją atgaivinti, padaryti dar gražesnę už senovės Palestiną.

Miestas Alexandria, Egipte, pasiuntė savo garsų inžinierių į Jeruzalemą, kad padaryti tą miestą sanitarišku. Pirmiau tas miestas buvo labai nešvarus, tad ten išsiplatino daug ligų. Netik Jeruzalimas, bet ir kiti miestai-miesteliai. "Šventoj Žemėje," bus taip pat apšvarinti.

Gelžkelis dabar eina iš Egipto į Palestiną, per kurį kasdien atsiunčiama Egiptan šviežių vaisių ir daržovių iš Palestino. Iš šio prekiavimo, kuris ateityje daug padidės, Palestinos žmonės galės gerą pragyvenimą daryti. Palestina irgi turi keletą prieplaukų, per kurias galės turgauti su plačiu pasauliu.

Anglai jau pradėjo užsodinti pustynes medžiais iš kurių galima bus sulaukti gražių miškų. Jie taipgi sodina medžius ant kalnų ir visokių augštumų ir gatvėse Palestinos miestų, bei išilgai jos kelių ir kloniuose. Medžiai yra labai geri del užlaikymo šlapumos žemėje, kas ypač reikalinga taip sau soj žemėj kaip Palestina.

Jeruzalemo ir kitų miestų gatvėse bus ypač auginama "eukalyptus" medžiai, kurie iščystina orą.

Anglai jau irgi pradėjo statyti rezervuarus aplink Jeruzalimą, iš kurių galima bus aplaistyti daržus bei sodnus net ir didelių sausumų. laike. Toki pat rezervuarai bus išbudavoti ir kitur bei kanalai bus visur iškasti, kad galima butų nuolat šlapinti žemę, užauginti didelę daugybę visokių vaisių ir daržovių ir tada ta šalis vėl "žydės kaip rožė."

APŽVALGA

Su lengva širdžia, linksmai rodos galėtume sutikti šių metų Kalėdų šventę — tą didžią tradicijinę taikos šventę, kuri skiriama paminėjimui atėjimo Taikos Kunigaikščio, skelbusio taiką geros valios žmonėms. Juo svarbesnė ta šventė šiandien, nes mušiai pertraukti, ginklai sudėti ir visas pasaulis laukia su pasitikėjimu visuotinos taikos.

Ne visi dar šiandien taikai pasitiki, dar mušių atgarsiai girdėtis nelaimingoje Rusijoje, kuri pirmiausiai taikos pasiilgo, bet neatrado tiesaus prie taikos kelio. Dar ir kitos tautos, kurioms taika laisvę žada, savo laimėjimais paskatinti rengia ginklus savo kaimynus užpulti, kad jų žemes pasisavinti. Taip karės ugnį kuria Lenkija, kesindamasi prieš visus savo kaimynus, vaidinasi tarp savęs jugo-slavai ir italai. Eina taikos tarybosna, o ruošia karę.

Bet teneapsirinka. Karė už taiką laimėta, ir viskas bus nuspręsta taikos derybose sulyg tautų tikrų teisių ir teisingų jų reikalavimų. Taikos principai paskelbti ir tie, kurie priešinsis jiem, bus taikos priešininkų pusėje iki neišsižadės savo neteisėto grobio.

Pasaulis išsiilgęs ir trokšta taikos ir ji ateis.

Pas lenkus eina didelė kova tarp dviejų politinių srovių, kurių ir viena ir antra geidžia lenkų viešame gyvenime šeimininkauti. Lenkų klerikalai deda visas spėkas, kadir ateityje jie galėtų savo rankose valdžią palaikyti ir visą tautos gyvenimą rėdyti. Iš kitos pusės pažangesnioji lenkų dalis stengiasi visas klerikalų pastangas sunaikinti ir vesti lenkų visuomenę prie tikro demokratizmo.

Lenkų klerikalai eina tuom pačiu keliu kaip ir musiškiai. Jie sušaukė sulyg savo nustatytų pienų lenkų seimą Detroite. Išanksto buvo užtikrinta klerikalų didžiuma sulyg rinkimų formulos, išanksto atimta balsas tiems, kurie norėjo svarstyti ar kritikuoti Paderewskio pranešimus ir rezoliucijas. Organizacijinis komitetas per savo skiriamus valstijų pirmininkus kontroliavo kalbėtojus. Jokio įnešimo negalima buvo padaryti be organizacijinio komiteto leidimo. Seimo tikslu buvo suteikti ingaliavimus Paryžiaus lenkų komitetui, kuris susideda iš pačių save išsirinkusių ypatų ir atstovauja vien klerikalus ir atžagareivius. Seimas daug kuom primena musų Chicagos ir New Yorko seimus.

Lenkų pažengesnieji elementai seime nedalyvavo. Viena trečdalis buvo kunigų ir kiti visi atžagareiviai. Seime nutarta surinkti 10 milijonų dolerių, bet neisteigta jokios kontrolės tam fondui nė jo išmaidų. Nebuvę nė nustatyta kam tie pinigai turi buti sunaudoti, vien neaiškiai pasakyta lenkų reikalams.

Tokius faktus paduoda anglų spaudai prezidentas Lenkų Tautos Apsiginimo Komiteto, dr. Žurawski, Apsiginimo Komitetas, kurio tikslu esą įsteigimas neprigulmingos demokratiškos lenkų valstijos, seime nedalyvavo, nes sulyg seimo taisyklių negalima butų buvę savo nuomonę išreikšti.

Amerikos Lietuvių Darbininkų Taryba jau nuo tuo laiko skelbia reikalingumą Amerikos lietuvių visuotino darbininkų suvažiavimo. Tam tikslui buvo bandoma sušaukti socijalistinių laikraštininkų susivažiavimas, bet jis neįvyko iš priežasties kairiųjų socijalistų atsisakymo jame dalyvauti.

Nežiurint šio nesusitarimo, matomai susivažiavimas vis-gi įvyks, nes chicagiečiai nemano skaitytis su kairiųjų nepritarimu. Susivažiavimas nors vadinamas visuotinu darbininkų susivažiavimu, bet rengiamas siaurose partijos rybose ir platesnei lietuvių visuomenei jis mažai ką galės suteikti.

Naujas Kryžiokų Ordenas

Slapta klerikalų draugija, po vardu ROMUVOS ORDENAS, nori paimti į savo rankas Lietuvos valdžią. Ordenas įsteigtas masonų pamatais. Plačiai veikia tarp Amerikos lietuvių. Bandys užgriebti Lietuvos spaudą. Tik ordeno nariai galėsią užimt augštas vietas Lietuvoj.

Kad klerikalai vis drąsiau ir drąsiau pradeda šeimininkauti Amerikos lietuvių viešame gyvenime, tai nėra šiandien niekam paslaptis. Jie tapo taip arogantiški, kad su kitomis partijomis kas karta mažiau tesiskaito ir visur ignoruoja. Tautininkai mažai kur atsispirti tegali, kaip pasirodė New Yorko seime ir šiandieniniame politiniame veikime.

Tautininkų dienraštis nematydamas galės tautininkams atsispirti jau pradėjo net "poražencų" teorija — nežiurėti partijos, jei ji ir žutų, bet tik Lietuvos laisvės. Tuom tarpu klerikalai visur savo partiją pirmon vieton stato ir Lietuvos ateitį ant savo kurpalio tempia. Vienok lygšiol mažai kas težinojo kas ištikrųjų koordinuoja klerikalų veikimą ir duoda jiems galę šeimininkauti kuone visame politiniame gyvenime. Daugumui lygšiol turbut neaiškų, kodel klerikalų veikėjai, kurie nei gabumu nei sumanumų nėra atsižymėję, užima svarbiausias ir atsakomiausias vietas ir kalba visur visų lietuvių vardu ir stovi arčiausiai prie visuomeninių fondų?

Jau nuo tulo laiko, arčiau žiurint į klerikalų veikimą matėsi, kad ten dirbama netik viešai, bet esama ir slapto veikimo, įvairių suokalbių, kuom klerikalai viešai pasirodyti prieš visuomenę neišdrįsta. Šiais laikais, kuomet visur smerkiama slapta diplomatija ir užpakalinės intrygos, rodos tarp lietuvių panašųs dalykai neturėtų vietos. Vienok buvo matyti kartas nuo karto kokios tai organizacijos "Romuvos" krivulės, iš kurių žinoma buvo, kad toje organizacijoje priguli keletas žinomų žmonių, bet laikraštijoje ir plačioje visuomenėje nebuvo nieko matyti. Man įdomu buvo susekti tos organizacijos veikimą, jos tikslus ir priežastį jos slaptimosi, kad prasergėjus lietuvių visuomenę, jei butų pavojus nuo kokių tamsių intrigantų. Netrukus pasitaikė proga man paslaptingo ordeno paslaptis susekti. Šaltinį jų tuom tarpu užtylėsiu, kad jis neišsektų.

Tikru Romuvos Ordeno tikslu yra, prirengti dirva klerikalų viešpatavimui Lietuvoje ir paimti į savo rankas valdžią. Kad savo tikslą atsiekus, jie organizuojasi slapta, priimdami vien sau ištikimus žmones, kurie yra prisiegdinami užlaikyti paslaptis ordeno sulyg masonų taisyklių. Jie stengiasi visur į svarbesnes visuomenės vietas įstatyti savo žmones, kad įgyti įtekmę ir spėką, paimti į savo rankas spaudą Lietuvoję, kad tuom lengviau butų žmonės savo valdžioje laikyti, kaip, kad buvo senovės gadynėse. Tie, kurie išdrįs pasipriešinti tai galingai spėkai, bus sunaikinti. Štai kodel taip drąsiai tuli laikraščiai skelbė, kad pirmeiviams Lietuvoje nebus vietos.

Pirmas didesnis ordeno bandymas, tai šeimininkavimas New Yorko seime, kur nesutikdami organizuotos opozicijos, visus savo siekius pilnai atsiekė ir svarbiausias roles seime atliko romuviečiai. Kur jiems buvo naudinga, jie laužė padarytas klerikalų sutartis su tautininkais, kaip kur jas pildė ir visame kame ten dirigavo nematoma Romuvos Ordeno ranka.

Ordeno skyriai yra įsteigti daugelyje lietuvių kolonijų ir smarkiai veikia rinkdami aukas, kurios bus panaudojamos jų politikai, ir labiausiai spaudai. Lietuvoje žadama įsteigti savo dienraščius ir skleisti savo literaturą.

Romuvos Ordenas netik kontroliuoja atstovybę lietuvių Amerikoje, bet taip-gi išsiuntė savo magistrą Europon su pagelbininkais, kad ten savo įtekmę politiniame veikime praplatinti ir dar jiems tautininkai įdavė savo įgaliojimus ir užgyrė jų darbą!

Lietuviai, kurie nenorėtų matyti Lietuvoje kokios ten nebuvus partijos diktaturos, kurie norėtų, kad Lietuva butų visiems lietuviams atdara, kurie norėtų, kad Lietuvoje augščiausias vietas užimtų žmones ne sulyg partijų ar ordenų, bet sulyg nuopelnų ir tinkamumo, kurie norėtų, kad ne slapti ordenai kryžiokų viešpatautų, bet patys žmonės savo šalį rėdytų — privalo buti ant sargybos, kad Lietuvos laisvė butų apsaugota nuo visų pasikesinimų.

Laisvės Sargas

IŠ VISUR

Amerika ir Norvegija suteiks medžių Francijai.

Christiania (Norvegijoj). Norvegijos Girininkų (medžių mylėtojų) draugija nutarė pasiūlyti Francijos valdžiai užsodinti 500 hektarų žemės šiaur-rytinėje Francijoj (karės išteriotoje dalyje) su medžiais, ypač su norvegiškom pušėm, jei Francijos valdžia paims šį pasiulymą, tai medeliai bus pasiųsti Francijon laiku del pasodinimo pavasaryje.

New York. Amerikos girininkų draugija pasiuntė savo sekretorių Francijon su pranešimu, kad ši draugija apsiima pagelbėti Francijai atsodinti jos iškirstus miškus. Sekretorius vežasi su savim užtektinai sėklų pasodinti 50,000 eglių. Francijos valdžia prašė šių sėklų idant daryti bandymus, ar tie medžiai bus tinkami Francijos žemei ir klimatui.

Draugijos sekretorius sako, kad apie milijonas 250 tukstančių margų miško buvo išnaikinta Francijoj laike karės.

(Kaszin ar kas pasiulys atsodinti Lietuvos miškus, kuriuos vokiečiai išteriojo? **Red.**)

Anglai sušaudė 12 špiegų

Londonas. Laike karės, sakoma buk 12 špiegų buvo nužudyta Londono Bokšte. Iš šių špiegų, Carl Hans Lody, vokietis iš Amerikos, kadaise gyvenęs Omaha, Neb. buvo pirmutinis.

Dvi moterįs špiegai buvo nuteistos miriop, bet vėliau nuteisimas buvo perkeistas ant viso amžiaus kalėjime. Vienas špiegas pasikorė kalėjime. Daugelis kitų ypatų buvo atrasti kalti špiegavimo, bet buvo nuteisti tik kalėjiman.

Vokietija padarė sutartį su Čekoslavokija.

Amsterdam. Gauta žinia iš Dresdeno, buk Vokietijos valdžia padarė laikinę sutartį su Čeko-slavokų respublika, pagal kurią Vokietija suteiks čekams 10,000 tonų anglių kas mėnuo, o užtai gaus 70,000 tonų lygnito. Čekai taipgi pasiųs Vokietijai džio vintų vaisių ir kitų produktų, o Vokietija duos elektriškų įrankių ir chemikų.

Naujas išradimas del telefonų.

Washington. Theodore Vail, pirmininkas American Telephone and Telegraph kompanijos pranešė, buk labai interesingas išradimas tapo padarytas del telefonų ir telegrafų. Šis išradimas jau tapo išbandytas ant telefonų ir telegrafų vielų tarp Baltimore ir Pittsburgo ir pasirodė pilnai pasekmingas. Lyg šiol, ant vienos vielos, galima buvo ant karto tik vieną pasikalbėjimą laikyti. Buvo išrasta ir budas, pagal kurį galima buvo tris pasikalbėjimus laikyti ant dviejų vielų. Bet dabartinis išradimas padaro galima 4 pasikalbėjimus kartu laikyti ant vienos vielos, apart penkto pasikalbėjimo, pagal seną budą. Ant dviejų linijų vielų galima kartu laikyti 10 pasikalbėjimų vieton trijų ką pirmiau buvo galima.

Vartojant šį naują budą prie telegrafų, galima bus pasiųsti beveik 40 telegramų kartu, per vieną telegrafo vielų liniją.

Bet šis naujas išradimas labai daugel lėšuoja į taisyti ir bus vartojamas tik ant didelio tolio linijų — tarpe tolimų viens nuo kito miestų. Kadangi pirmas įtaisymas to aparato labai daug lėšuos, tai iš pradžių kainos telefonavimo nuo vieno miesto į kitą nenupuls, bet laikui bėgant, sakoma buk tolimas telefonavimas daug pigiau atsieis negu dabar.

Koks bus Luxembugo likimas?

Londonas. Iki laikinės sandaros apskelbimo (lapkričio 11) Luxemburgo kunigaikštija noroms nenoroms buvo labai arti surišta su Vokietija. Jos gelžkeliai buvo suvienyti su vokiečių ir ji priklausė prie vokiečių muito unijos (tai yra, vokiečių tavorai galėjo be muito įeiti Luxemburgan, o luxemburgiečių Vokietijon).

Per daugiau tukstantį metų Luxemburgas buvo sujungtas su šalimi, kuri šiandien vadinasi Belgija; Luxemburgas buvo atskirtas nuo Belgijos 1830 metais visai priešingai luxemburgiečių bei belgų norams. Dabar sakoma Belgija ir Luxemburgas geidžia vėl susiartinti — tai yra, Belgija paimtų Luxemburgą savo globon, bet unija butų netaip tvirta politiškai kaip ekonomiškai.

Luxembugiečiai yra pasiryžę visai atsiskirti nuo Vokietijos, bet dar nėra pilnai nutarę ar butų geriau artintis prie savo senos draugės Belgijos ar prie Francijos. Iš ekonomiško atžvilgio, rodos butų geriau Luxemburgui vienytis su Belgija. Mat Luxemburgas turi daug geležies, bet neturi anglių; Francija, dabar kuomet atgavo praloštas teritorijas (Alzaciją-Lotaringiją) turi užtektinai geležies. Belgija, priešingai, turi daug anglių, labai mažai geležies. Tad Luxemburgas ir Belgija galėtų mainytis produktais.

Suv. Valstijos pradės prekybą su Rusija.

Washington. Suv. Valstijų Karės Prekybos Komisija jau turi padarius aiškius plenus del atnaujinimo prekybos su Rusija sausio ir vasario mėnesyje, tose dalyse Rusijos, Finliandijos ir Sibiro, kurios nėra kontroliuojamos vokiečių interesų arba bolševikų. Ketinama pasiųsti į sekančius tris ar keturis mėnesius 200,000 tonų visokių daiktų, kurie yra labai reikalingi atbudavojimo darbe.

Rusijai bus daleista pasiųsti daug visokių tavorų į Suv. Valstijas, kad atlyginti už prekes pasiųstas Rusijon. Prekės pasiųstos Rusijon bus ten siunčiamos kur sąjungiečių armijos eina. Bus bandoma visaip pagelbėti Sibiro, Rusijos ir Finliandijos žmonėms; Suv. Valstijos ir sąjungiečiai žada pagelbėti rusams visai nejieškant sau didelio pelno. Tarpe prekių pasiųstų į Rusiją rasis drapanų, maisto produktų, žemdirbystės mašinų ir gelžkeliams reikalingų daiktų.

Suv. Valstijos daugelyje vietų veiks išvien su rusų kooperatyviškom draugijom, kurios turi šimtus tukstančių narių. Per šias draugijas, rusai galės gauti visokių reikmenų beveik užtiek kiek tos reikmenos lėšavo padirbti. Nariai šių draugijų nors ir tuo tarpu neturėtų pinigų, visgi galės gauti reikmenų, už kurias atlygins su produktais jų ukių. Reikmenos bus pasiustos į Vladivostok, Juodasias Jures ir Baltijos jures. Prekes pasiųs daugiausia privatišku kapitalu, bet Suv. Valstijos prižiurės, kad rusai nebutų jokiu budu skriaudžiami. Pamatinis tikslas šios prekybos yra duoti rusams progą vėl atsistoti ant kojų ir taipgi, priešveikti prieš bolševikus.

Jugo-slavai protestuoja prieš italus.

Washington. Jugoslavai pasiuntė sąjungiečių valdžioms du protestu kaslink italų užėmimo jugo-slavų pajurinių šalių. Italai užėmė šias šalis kaipo dalį Austrijos-Vengrijos, kadangi jugo-slavų valstybė dar nenustatyta — turi laukti taikos konferencijos. Tik čekoslavokų respublika jau pripažinta.

Protestai sako, buk jugoslavai buvo pradėję viską tvarkingai vesti savo šalyse, kuomet italai pribuvo ir sutrukdė jų visą darbą. Tuo jau prasidėjo betvarkė, nes italai elgėsi su gyventojais kaip su priešais; pagriebė viešus budinkus, panaikino vietines šakas Jugo-Slavų Tautos Tarybos, prašalino vietos valdininkus, paėmė laivus jugo-slavų portuose, pagriebė telegrafus ir gelžkelius ir galų gale uždarė mokyklas. Anot protestų, italai visai nepaiso nė viešų nė privatinių jugo-slavų teisių. Gyventojai tad pradėjo labai nerimauti ir nežinia kas atsitiks. Jugo-slavai nori, kad amerikonai vieton italų laikinai užimtų jų šalį.

Karės nuostoliai 26,000,000.

London. Daugiau negu 50,000,000 žmonių tapo pašaukta prie ginklų šioje karėje. Nuostolių sužeistais, užmuštais ir paimtais nelaisvėn karės lauke buvo virš 26,000,000. Apie 8,000,000 žmonių tapo užmušta. Šios skaitlinės yra tik aplamai imant ir nėra galutinos. Sulyg tulo apskaitliavimo karės nuostoliai pagal tautas yra sekanti:

Anglija	2,900,000
Vokietija	6,960,000
Francija	4,000,000
Austrija	4,500,000
Rusija	5,000,000
Italija	1,500,000
Serbija	400,000
Belgija	350,000
Turkija	750,000
Rumunija	200,000
Bulgarija	200,000
Suv. Valstijos	236,000
Viso	26,996,000.

Skaičius žmonių pašauktų prie ginklų aprokuojama sekančiai:

Anglija	8,000,000
Francija	6,500,000
Vokietija	12,000,000
Austrija	6,000,000
Amerika	3,600,000
Rusija	10,000,000
Italija	3,500,000
Turkija	1,000,000
Serbija	600,000
Belgija	500,000
Grekija	300,000
Rumunija	500,000

Mažos tautos nepriskaitomos čionais. Daug laiko dar praeis iki galima bus suvesti tikras statistikas ir paduoti tikrą skaičių.

Sakoma, kad nei 18,000,000 darbininkų dirbo karės industrijose šioj šalyje.

PADEKA!

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ PIRMAME SAVO "DRIVE," LYG IŠBANDYMUI SUKELTI LIETUVOS ATSTATYMUI $100,000.00, TIKSLĄ ATSIEKĖ IR SUKELTA GRUODŽIO 22dJAU BUVO $105,000.00

Šiuomi visiems prisidėjusiems ir musų atstovams, pasidarbavusiems, o spaudai prigelbėjusiai visame "drive" tariame nuoširdų ačiu.

LIETUVOS ATSTATYMO B-VĖS atsiektas tikslas, tai atsiektas tikslas Lietuvos!

Kartu mes kviečiame visus musų atstovus, spaudą ir musų darbui pritarėjus rengtis toliau prie darbo.

Po Naujų Metų per pirmą pusmetį turime sukelt jau likusius $900,000.00. Tik tuos pinigus sukėlę Lietuvą atstatyti pagelbėsime ir lietuvių buvį pagerinti galėsime. Naujų pajiegų surinkę naują "drive" po Naujų Metų pradėsime.

Nei valandėlės nepraleiskite nesidarbavę Lietuvos Atstatymui.

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ,
320 Fifth ave., New York, N. Y.

PO MEDŽIU.

Gerbiamieji broliai ir seserįs: —

Laimingi mes sulaukę šventų Kalėdų, laimingi, kad mes dar sueiname čionai po medžiu ir apsvarstome savo gyvenimo reikalus. Vienas didžiausias slogininas ant mus dabar stovi tai tas, kad mes nieko dar negaunam iš musų Tėvynės. Toji visa šalis mums stovi kaip debesyje tirštų dumų, nieko mes negirdime nuo savųjų žmonių ir nežinome jų padėjimo. Tas mums sunkiai atsiliepia ant musų gyvenimo.

Girdime mes partijinę karę, kuri rodos nepasidalina kuom, rodos varo viena kitą iš savo kelio, nesutikimai ir tramdymas gyvenimo tęsiasi tolyn. Rodos nauja pasaulė, rodos nauji žmonės, be patyrimo ir be jokio supratimo tąsosi pakol nenusilpnės, pakol neapils, ir pakol tikras gyvenimas nepasidarys jiems vienu iš geriausių dalykų.

Revoliucijos pasaulėje yra nepirmiena ir neužbaiga. Pradžioje Rusijos revoliucijos "Amerikos Lietuvis" paskubino išleisti knygelę Francijos revoliucijos, kad musų broliai paskaitytų ir atmintų anas dienas francuzų, kuriose jie negalėdami ilgiau gyvent sukilo, užpuolė savo matomus priešus — karalių, karalienę, jų vaikus ir kožną vieną turčių mušė, korė, galvas kirto ir darė ką kas sumanė su savo aukom.

Per daugelį metų buvo paveizda žmonijai ir ta pati paveizda gali buti ir ant ateinančių laikų, be panaujinimo, tiek daug paėmimo gyvasčių kitų žmonių. Užmušus karalių ir karalienę, francuzai per daugelį metų darė ablavą ant patįs save viena partija kirto galvas kitos partijos, pakol neužspringo krauju savo brolių ir seserų paskui skilo į pusę ir žudė žudikus. Tik galų galiausiai nusibodus begeriant kraujas vieni kitų apsilpo ir pradėjo gyvenimą po senoviai su tvirta valdžia.

Gyvenimas pas francuzus pasidarė naujas, pilnas darbštumo mokslo ir turtų. Tas viskas nesidarė tada kada vieni kitų galvas kapojo, bet tada kada gyvenimas atėjo į normalį stovį. Mes manėme, kad žmonės tokią istoriją kaip Francijos revoliucija gaudys skaitys, delto, kad revoliuc. visur kyla ir stovi pasaulė ir mes patįs kaipo ant kranto prapulties, tai-gi kožnam gali buti įdomu kas tai yra žmonių sumišimas, kas tai yra revoliucija, koks jos galas ir ką ji gali mumis atnešti.

Bet tokios knygos žmones neskaito, jiem yra svetima, perdaug sena. Musų žmonės nori ką nors savo turėti, nori jie turėti ir savo revoliucijas, savo žudystes, ir viską savo išmėginti nieko nenori pasimokinti ką jau kiti žmonės pergyveno ir užmiršo.

Taip, tai gyvenimas mums vėl parodys, vėl duos naujas lekcijas, kraujas vėl liesis be reikalo, be naudos, pakol žmonija nepails eidama kruvinais keliais.

Musų norai šiandien yra tie, kurie duotų mums atsilsį nuo kruvinų karių, kurie duotų mums gyvenimą pradėti ramiai, susiraišioti žaizdas, susirinkti išdraskytas šeimynas. To mes šiandien geidžiame; mes norime laisvės, kad galėtume veikti, dirbti, lavintis ir išduoti iš savęs kuogeriausius vaisius musų gyvenimo. Bet žmonija pilna dar gyvuliškų jausmų, perdaug puiki, dar perdaug pilna pagiežos, apie kurią mes kalbėjome ir karei prasidėjus ir dabar galim tai atkartoti, jog ne už viską kaltas karalius, caras arba turčius, pati žmonija dar pilna pagiežos, pavydumo ir noro pavergti vienas kitą.

Pavydumas tas yra netik ten kur karės zonai, bet ir čionai, tarpe musų gyvenant. Paveizdis kartas nuo karto pasirodo: aną dieną vienas lietuvis ukininkas uždarė savo namelius ir su savo žmona ir vaikučiais išvažiavo į miestą, kad nusipirkti sau reikalingų daiktų gyvenime. Jam išvažiavus, jo artymas atėjo į jo namus ir paėmęs pagalį išdaužė visus indus, stuboje langus ir viską ką galėjo, sunaikino. Negana, kad sudaužė indus. jis dar nuėjo į sklepą ir ten sudaužė bonkas, kuriose žiemos maistas buvo sudėtas ir padaręs tą pirklystę, nuėjo sau namo su juoku ant lupų ir dideliu užsiganėdinimu, kad sunaikino žmogaus viską kas tik namelyje buvo. Ukininkas parvažiręs vakare su šeimyna rado savo lizdą išdraskyta, rodos žvėries kokio pereita per namus.

Niekas nematė ir niekas negali pasakyti, koks piktadarys tokį darbą atliko, tik tiek galima suprasti, kad jis nebuvo alkanas ir netruko jam nieko, bet parodė savo pagiežą, kuri pastatė tą visą aplinkinę ant kelio mislies, koki taj yra dar gyvuliai žmonės. Koki dar norai pas mus dvikojus randasi? Jis niekad sau neapmasto, kad kitas dvikojis gali rastis toks pats ir netik kad gali jo namą išdraskyti, bet gali ir kelią pastoti ir gyvastį į pavojų pastatyti.

Taigi, mieli broliai ir seserįs, musų lukestis ramaus gyvenimo šioje pasaulėje dar matomai ne taip greitai gali ateiti. Jeigu mes norime ramybės ir geresnio sau gyvenimo, mes turime kiek įmanydami šią pasaulę dailinti ir tas dailinimas ne taip svarbus yra pradėti nuo bokšto, nuo augsčiausios musų valdžios, kaip nuo musų vienučių, nuo kiekvieno nario musų tautos.

Mes turime darbuotis, kad įdėjus žmogui prakilnesnes mislis, kad jis gautų sau morališką tvirtybę pergalėti savo gyvuliškumą, kuris yra užsilikęs pas mus dar nuo senų laikų, kada su žvėrimis gyvenome.

Mokslas mums aiškina, kad senovėje mes gyvenome daug mažesniam supratime, nieko nežinojom apie mokslą, kuris duoda mums progą gražiai gyventi dideliuose skaitliuose delei to, kad mes jau mokame kaip sugyventi nedarydami vienas kitam iškados, mokėdami padaryti greitai sau drabužį, maistą ir pastogę.

Niekad mes negalėtume gyventi tokiam skaitliuje, jeigu mes turėtume visi tiek gyvuliškumo kaip tas žmogus, kuris išdaužė viską namuose. Jokiu budu mes negalėtume tokiuose buriuose gyventi, buti pavalgę ir apsidengę. Galėtume tik mažom bandom po girias ir plynes žvėris vaikyti.

Mokslas ir supratimas žmogų atveda prie mislies ką jis daro, ar gerai ar blogai. Taigi, mieli broliai ir seserįs, geriausias naikinimas neramybės, neapykantos, buntų ir karių ir visokių revoliucijų, yra apšvieta, civilizavimas ir prašalinimas gyvuliškumo iš tarpo musų. Pakol mes tą nepadarysime, mažai ko galime tikėtis. Nė carų puolimas, nė išnykimas disciplinų kariškų mums nepalengvins gyvenimo. Jus daug galite padaryti pakviesdami savo artymus po medžiu, kur kiekvienas savo paveikslą aiškiai pamatys.

Paterson, N. J. mašinistai įgijo 8 val. darbo dieną.

DARBININKŲ ŽINIOS

Italijos unijos laikys visuotiną susivažiavimą Miane, šiaurės Italijoj, neužilgo.

* * *

New Yorko vežimninkų mokestis tapo pakelta $3 ant sąvaitės.

* * *

Alyvų rinkėjai Californijoj uždirba nuo $2 iki $5 ant dienos.

* * *

Elektrikos darbininkai Vokietijoj gauna tik $1.37 ant dienos.

* * *

Bandoma šioj šalyje (S. V.) atgaivinti šluotų industriją ant ukių. Budavo kožnas ukininkas savo šluotas pasidarydavo.

* * *

Per praeitus 6 mėnesius, Susivienijimas Gatvekarių Darbininkų išmokėjo $179,590 mirties "benefitų" ir $1,600 senatvės pensijų.

* * *

Darbo unijos turi vieną atstovą miesto tarybose Tacoma, Wash. Išviso taryba turi 5 narius.

* * *

Anglijos valdžia nutarė padidinti sušelpimą, kurį suteiks bedarbiams vyrams ir moterim kas sąvaite iki darbas bus jiem surastas. Vyram dabar bus mokama 29 šilingai ($7.25) sąvaitėje, o moterims 25 šilingai ($6.25). Vaikai ir mergaitės tarp 15 ir 18 metų gaus, vaikai, 14½ šilingų ($3.62c), mergaitės 12½ šil. ($3.12).

* * *

Laike karės, Didžioj Britanijoj (Angl.) sakoma dirbo suvirš 500,000 moterų inžinierystės ir chemijos išdirbystėse.

* * *

Meksiko turi įstatymą, kuris reikalauja, kad kožnas darbininkas gautų bent vienos dienos pasilsį del kožno 6 dienų darbo.

* * *

Milijonai darbininkų, kurie dirbo Vokietijos geležies industrijoj dabar neteko darbo, nes nėra geležies; mat Vokietija gaudavo maždaug visą savo geležį iš Alzacijos-Lotaringijos.

* * *

Daugiau negu 10,000 darbininkų neteko darbo Wisconsine, kuomet bravorai tapo uždaryti tenai; juk Milwaukee, Wis. buvo galima sakyti, alaus darymo centras.

* * *

Dabar iškasama daugiau minkštų anglių negu reikia. Paskutinėje savaitėje lapkričio mėn. 11,000,000 tonų viršaus buvo iškasta.

* * *

Anglijos valdžia prasergėjo tuos darbdavius, kurie moka savo darbininkams mažiau niegu "minimum" algą, valdžios paskirtą, kad bus valdžios pašaukti teisman.

* * *

Jau pradeda demobilizuoti Washingtono raštinyčių darbininkus, kurių buvo čiela armija. Manoma, kad iki 1 d. liepos bus vien iš karės Departmento paleista 25,000 klerkų

LIETUVIAI AMERIKOJ

PROVIDENCE, R. I.

Yra čionai nemažas burelis lietuvių, kaip apskaitoma, virš 2,500. Bet organizuotų mažai yra, gal sudėjus 250. Tarpe šitų organizuotų yra katalikiška draugija ir tautiška ir piliečių kliubas ir Aušros choras, vedamas P. B. Valaičio. Bet ir šios draugijos mažai ką veikia, o ką pradeda veikt, tai nepabaigia.

Kituose miestuose lietuviai veikią išvien del savo Tėvynės Lietuvos, o čionais, tai visai kitaip, jeigu kokį gerą užmanymą pradeda veikti tai tuojaus atsiranda priešų, vis tokių atsiranda, kurie skaito save protingais, bet mažai ką padaro naudingo. Rodos butų laikas susiprasti ir pasekmingiau veikti.

Mylintis Teisybę.

LOWELL, MASS.

8 d. gruodžio A.L.T.S. 49 kuopa buvo surengus prakalbas. Kalbėjo p. Martus. Papasakojo daug naudingų dalykų, kaip Vokietija norėjo apvaldyti visą pasaulę ir apie lenkus, kurie žut-but geidžia prisijungti Lietuvą prie savęs. Ragino žmones gausiau aukauti Lietuvos politiškiems reikalams. Taip gi liepė amatninkam organizuotis, kad parvažiavus galėtų pastatyti pabrikus ir buti savistoviais. Prakalba didžiumai publikos patiko. Tik atsirado keleta prie šininkų, kurie pradėjus aukas rinkti, sukėlė didelę betvarkę. Ypač tame atsižymėjo viena ypata, kuri pavadino p. Martų šnipu. P. Martus prašė jo tą prirodyti, sakydamas, kad duos $100, jei galės prirodyti, o jei neparodys, tai turės paaukauti 100 dol. L. Neprigulmybės fondan. Publikos nedaug buvo, nes viskas buvo ant greitųjų surengta ir dar lytus lijo. Aukavo šios ypatos:

Juozas Sadauskas 10 dol.
S. Kašeta ..... 2 dol.
Sekančios ypatos aukavo po dolerį: —

St. Rusinavičius, V. J. Kondrotas, A. Kasinskas, S. Elmokas, A. Kazlauskas, J. Gaudeliunas (kareivis iš Camp Devens), M. Kačinskas, B. Jankauskas. Po 50 centų: — K. Miseliunas ir Geras tėvynainis. Iš viso, $21.00. Aukautojams tariama širdingai ačiu, kad prisidėjo prie Tėvynės šelpimo. Abelnai imant, tai nuo pat pradžios karės, čia, Lowellyje, mažai aukų surinkta. Labai daug žmonių yra, kurie dar nė cento nedavė. Aukauja daugiausia vis tie patįs žmonės.

Lowellietis.

NEW BRITAIN, CONN.

15 dieną gruodžio, š. m. tapo surengtos prakalbos Lietuvių Neprigulmybės Fondo 17 skyriaus. Pakviesta už kalbėtoją J. O. Širvydas su tikslu, kad parinkti daugiau aukų del Lietuvos laisvės išgavimo. Pirmininkas A. Mikalauskas prašė publikos, kad ramiai užsilaikytų laike prakalbų ir persitatė vietinį veikėją p. M. už kalbėtoją. Jisai sakė, kad nėra jokium kalbėtojum tiktai norįs ištarti keletą žodžių kaslink praeito mėnesio, 24 d. lapkričio, kuomet aukos buvo renkamos delei Lietuvos laisvės. Taipgi paragino tuos žmonelis, kurie dar nėra aukavę ir gal buvo neaplankyti tą dieną, kad stotų į eiles aukautojų ir butų kaipo Lietuvos "fundatoriai."

Po tam buvo perstatytas p. J. O. Širvydas. Pirmame atvėjuje jisai apsibriežė Lietuvos likimą ir jos ateitį ir mierius ir kaip dabar reikalingos aukos delei laisvės išgavimo; sakė, buk tiems musų veikėjams reikės duoti užlaikymas, kurie vardu visų lietuvių atstovaus Taikos Konferencijoj.

Antru atvėju p. Širvydas kalbėjo apie lietuvių ir kitų tautų kulturą, taipgi ir apie musų kaimynus lenkus. P. Širvydo prakalba buvo žingeidi ir užinteresuojanti, nes daug ko naujo New Britainiečiam pasakė. Geriausia buvo, kad neužgauliojo kitų nuomonių žmonių, už ką p. Širvydas vertas sutei kimo pagarbos žodžio.

Tarpe prakalbų buvo renkamos aukos. Surinkta $261.40. 24 d. lapkričio po namus tapo sukolektuota $2,309.50 ir dar suaukavo sekančios draugijos: po $100 dol. aukavo Ukėsų Neprigulmingas Kliubas, Apšvietos Draugija, Šv. Kazimiero Draugija, Šv. Andriejaus Draugija, Šv. Jurgio Draugija, Šv. Juozapo Draugija. Žirgvaikio Draugija aukavo $50. Sykiu $6 50. Tai jau New Birtainiečiai suaukavo į Lietuvos Neprigulmybės Fondą $3,220.90.

Kaip girdėtis, tai ir į Tautos (katalikų) Fondą jau britainiečiai suaukavo $2,515. Tai matyti, kad pas mums žmonės turi užtektinai patrijotizmo. Valio! Valio! New Britainiečiai! Ištiesu verta nešioti tokį gražų vardą, kurie myli Tėvynę Lietuvą, kurioje gimę kaipo tikri Lietuvos sunus ir dukterįs, kurie nesigailėjo savo dešimtinių padėti ant aukuro Lietuvos laisvės.

Alovietis.

MASPETH, N. Y.

8-tą dieną gruodžio buvo parengta prakalbos vietinių draugijų ir S. L.A. 250 kuopos po nu. 157 Perry ave. Buvo pakviestas kalbėtojas iš New Yorko, P. S. Vitaitis, kuris kalbėjo labai puikiai ir nurodinėjo Lietuvos stovį ir jos padėjimą. Prakalba labai publikai patiko. Buvo renkamos aukos del L. F. Nors publikos nedaug buvo, bet sudėta $427.25. Aukautojų vardų nedėsiu. Dar ketina parengti paskaitas ant 15 d. gruodžio. Buvo renkamos aukos, bet neteko sužinoti kiek surinkta. Dar buvo pirmiaus vietinio klebono, kun. A. Miluko, bažnytinėj svetainėj, 17 d. lapkričio ir renkamos aukos, bet kun. A. Milukas nepaaiškino publikai kiek aukų buvo surinkta. Buvo tokių žmonelių, kurie aukavo Laisvės Bondsus, vertės 50 dolerių ir daugiau.

Maspethe nelaimė ištiko 12 d. gruodžio. Lietuvių bažnyčia sudegė 10 valandą rytmetyj. Ugnis prasidėjo iš zakristijos iš nežinomos priežasties. Padarė blėdies ant $25.000. Bažnyčia lėšavo $30,000. Kunigas A. Milukas apdegė burną. Tai dabar Maspethe lietuviai likosi be maldnamio. Susiėjo nedėlioje ant mišių, bet pamatė, kad jų bažnyčia sudegus.

Maspetietis.

EASTHAMPTON, MASS.
Iš lietuvių judėjimo.

Šio miestelio lietuviai sumanė tverti kooperatyvišką bendrovę 1917, ir tvėrėm bepartyviškai, bet laiku bėgant atsirado ir partijų, žinoma visokių, ir socijalistų ir tautiečių ir katalikų ir visokių kitų; tokiu budu lietuviams negali įtikti nei bučeriai, nei direktoriai, nei niekas. Pradėjo šėrininkai eiti pas lenkus pirkti. Negana to, dar ir kitus atkalbinėjo, kad neitų, girdi socijalistas dirba, tai viskas "smirda." Buvo pastatytas antras bučerius, ir tas negeras. Tokiu budu kooperacija neišbuvo metus laiko perėjo tris tuzinai bučerių ir visi negeri ir biznis neina. Delei tos priežasties, buvo sušauktas susirinkimas 11 d. gruodžio. Prasidėjus svarstyti reikalą, kilo baisiausias triukšmas. Visi rėkė, ar reikia to riksmo ar ne, tai jie nežinojo tik rėkė ir viskas. Vienas kitą koliojo, kad net gėda kitam klausyti. Bet tas musų lietuviam, tai paprastas daiktas, susirinkimų nepabaigia prideranėiai niekados ir visi rėkia, kad nėra tvarkos, o kadangi patįs nežiuri tvarkos, tai ir padaryti jos niekas negali. Turiu paminėti, kad visi balsuodami nutarė savo šėrus parduoti, o tas reiškia ir leidimą (arba čarterį) valdžiai sugražinti.

Tai butų gėda lietuviams, nespėjus susitverti ir vėl uždaryti.

Aš patarčiau vietos lietuviams pamesti neapykantą viens kito, o pradėti darbą dirbti išvieno.

Viens iš Visų.

Oregono valstijos veterinaras (gyvulių daktaras) p. Lytle, sako kad ateis laikas, kada žmonės melžš didžiuves (whales) netik karves. Didžiuvės (bangžuvės) ištikro nėra žuvįs, bet jurių gyvuliai, kurie žindo savo vaikus taip pat kaip karvės ir kiti žemės gyvuliai. Anot p. Lytle, didžiuvė ant vieno melžimo duotų bačką pieno. Jis sako, kad galima bus šias didžiuves pripratinti. Juk ir karvės kadaise (nors ištikro jau labai seniai) buvo laukiniai gyvuliai.

* * *

Vokietijos valdžia sakoma apsiėmė išleisti tulus iš Hohenzollernų šeimynos princus į užsienį, jei jie apsiima palikti savo turtus Vokietijoj. Tuli iš jų ketina apsigyventi Šveicarijoj, Danijoj ir Holandijoj ex-kaizerio ketvirtas sunus sako keliausiąs su savo šeimyną į Argentiną.

Apie Gyvus Daiktus

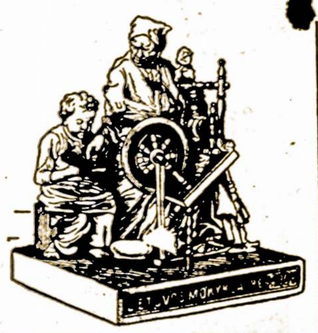

— Mama, aš vis įdomauju ką tu man toliau pasakysi, tiek daug apsakius apie daiktus, kurių aš nesupratau.

— Vaikeli, dar mes nepabaigėme apie maistą, tai dar toliau kalbėsime. Viskas po musų akių yra mokslas neturintis galo, jeigu mes svarstysime, ir tik tinginiui šita pasaulė gali buti nuobodi.

Kalbėjome, kad musų maistas paeina nuo žaliumynų saulės užaugintų. Dabar dar mums lieka kalbėti apie maisto gaminimą.

Kas tai yra virimas ir kepimas, mums labai svarbu žinoti. Mokslas ištyrė, kad virimas arba kepimas mėsos, nepadaro ją minkštesne musų pilvo gromuliojimui, bet atbulai; keptą arba virtą mėsą yra sunkiau sugromuliuoti. Bet niekas nenorėtų valgyti žalią raudoną mėsą, todel ją verda ir kepa. Daugeliui daiktų virimas reikalingas, kad užmušti maiste esančius mikrobus, ypatingai piene. Kiaušinis virtas sunkiau pilvui permalti negu jis žalias ir ko ilgiau kiaušinį verdi arba kepi, tuo sunkiau jisai pilvui permalti. Bulvės butų visai nenaudingos mums jeigu mes jų nevirtume, nes pilvas musų jokiu budu negalėtų perdirbti žalių bulvių, kurių maistas yra įvilktas į labai kietas žieveles ir jas negalima pilvo sultimi sutrupinti. Išvirus jas, žievelės sutruksta ir bulvės galima permalti. Bet virimas turi buti labai gerai žinomas, nes neišlavinta virėja tik sugadina ir sunaikina maistingas dalis. Bulvės nuluptos pirma virimo, pražudo visą savo protadą, nes protadas yra tuojaus po lupyna, o kada lupyną nupiaustai,tai kartu nupiaustai ir protadą. Geriausias budas virimo, tai šutinimas su lupyna. Lupyna gali buti nuimta po nušutinimui, tokiu budu bulvėje lieka jos vienas maistas.

Virimas daržovių kaip kopustų, burokų ir kitų, o paskiau išliejimas to vandens yra neprotingas virimas, nes tose daržovėse yra druskos reikalingos musų maistui. Beverdant, tos druskos išsileidžia į vandenį, o jeigu vandenį išlieji, tai išlieji ir tas daržovių druskas. Todel lietuviškai virti kopustai, barščiai ir kitos daržovės yra gerai valgyti, nes visos tos reikalingos druskos iš išvirtų daržovių neišsilieja, bet sunaudojamos.

Žodžiu sakant, virimas ir kepimas, tai turėtų buti mokinama kožnoje mokslainėje, kaip vienas iš tų dalių maistą kunui tik po kelių va gyvenimo, be kurio žmogus negali gyventi.

Netik, kad svarbu yra žinoti, kaip pasidaryti maistas, bet yra svarbu ir tas, kad žinoti kada mes galime valgyti. Yra ir tokis laikas, kad maistas paimtas į vidurius neatneša jokios naudos, tiktai ligą. Maistui atėjus į pilvą, pilvas atsisako jį naudoti, sakydamas, "man tavęs nereikia, tu atėjai nelaiku." Išto išeina, kad maistas palieka viduriu apsunkinimu ir liga.

Vienas geras ženklas, kada pilvas gali priimti ir sugromulioti maistą, tai tas, jeigu paėmęs kasnį į burną, iš burnos skubinasi seilės ant maisto. Tas ir reiškia, kad kunas reikalauja maisto ir smegenįs gatavi duoti paliepimą gromuliojimo organam leisti sultis iš savę ir gromulioti. Bet jeigu paėmęs kasnį negali jį lengvai sugromulioti, burnoje sumai šyti su seilėm, bet griebi puodą kavos arba kito kokio skysčio, kad suvilgyti, o paskui tik gali nuryti, tai reiškia nenaudingą valgį, nes maistui nuėjus į pilvą ir iš pilvo sienų sultįs neina maistą gromulioti, taip kaip nėjo burnoje ir tokiu budu maistas lieka rugti ir gadyti vidurius.

Niekas taip nesustabdo vidurių gromuliojimo kaip rupestis ir susikrimtimas. Tokiame laike neverta žmogui valgyti, nes smegenis visai užimti kuom kitu ir atsisako kėravoti gromuliojimo organus. Maistas taip paimtas palieka kunui tiktai nuodai. Daugelis moterų savo vyrus į grabus nuvaro su netaktišku apsiėjimų laike valgio. Tik valgio laike ji palieja savo tulžį su visokiais išmetinėjimais ir netrunka sugriauti savo vyro sveikata. Tai daro delto, kad nesupranta gyvenimo.

Kitas daiktas, kuris sustabdo pilvą ir vidurius nuo gromuliojimo, tai yra pailsimas. Todel niekam neverta valgyti labai pailsusiam, nes tokiam stovyje viduriai atsisako gromulioti. Pailsimas nereiškia išalkimą, nes nuodai, kurie susirenka iš pailsusio kuno, kraujo nešimu, jie atsiranda smegenyse, kurios kėravoja gromuliojimą. Nors ir trumpas pasilsis prašalina nuodus, atleidžia smegenis ir pailsusius muskulius, tada sugrįžta apetitas ir galima imti maistas naudingai. Daugelis žmonių per savo nežinojimą kada paėsę, mano, kad maistas duos pasilsį, todel ima maistą, bet tas neduoda žmogui pasilsio, duoda tikai negromuliojimą vidurių, kas reiškia ligą. Pailsusiam reikalingas pailsis, o išalkusiam atsakantis maistas.

Imantis prie kokių nebuk lenktynių arba sunkaus darbo, žmonės apsigauna labai daug privalgydami, mano, kad galės sunkiau dirbti, bet ištiesų išeina kitaip. Maistas, kurį imi dabar, jis duos jėgų tik po kelių valandų, o žmogus mano, kad kaip tik suvalgys ką, tuojaus bus drutesnis. Drutumas žmogaus gali tik per ilgesnį laiką buti suatupintas, o ne su vienu pavalgymu. Žmogus ką-tik pavalgęs jokio drutumo negali jausti, tik apsunkinimą, todel prieš lenktynes arba sunkų darbą niekad nereikia labai daug valgyti ir save apsisunkyti.

Daugelis žmonių mano, kad alkis tai paeina nuo tuščio pilvo, bet ištiesų ne pilvas duoda alkį, tiktai kraujas. Kraujas neša į kuną dalis reikalingas atbudavojimui kuno ir tik kraujas tikrai žino kur tų dalių reikia ir jis duoda alkanumo jausmą. Žmogus valgydamas tankiai nežinai kada nustoti delto, kad kada valgai kraujas dar vistiek alkanas, nes tik tada jis gauna maistą kada pilvas maistą jam perdirba. Todel nors ir daug privalgęs dar žmogus jaučiasi alkanas ir kartais persivalgo iš tos priežasties. Todel labai gerai turėti tvarką su apetitu, verčiau biskį nedavalgyti, o nepersivalgyti per daug.

Toliau ateisime prie to, ką valgyti ir iš kur kokią naudą mes gauname. Paimkime pirmiausia žuvis. Žuvis veik visos turi savyje vienokį maistą, tik tuom skiriasi, kad vienos yra riebesnės, o kitos kudesnės. Bet perkant, vienos žuvis yra daug brangesnės, delto, kad jos yra gardesnės. Vienok gardesnėse žuvyse nėra daugiau maisto kaip pigesnėse, visas skirtumas turėtų buti, tai šviežumas. Šviežesnės yra geresnės maistui. Daug daiktų turi brangias kainas ne delto, kad turi savyje daugiau maisto, bet gardumo ir už gardumą mokama didelės kainos.

Ekstraktai iš mėsos yra brangus ir naudingi ligoniam, bet be vertės sveikam žmogui, sulyginus kiek maisto juose randasi ir kiek randasi mėsoje.

Žmonija turi klausymą berišamą ar gerai yra valgyti mėsą, imti gyvastis gyvulių, ar nebutų gerai, kad mėsos nevalgytų. Yra tokių įsitikėjimų, kur žmonės nepaliečia jokį gyvą daiktą, jeigu koks gyvunas randasi ant ko, tai gražiu budu prašalina. Vieni sako, kad mušimas gyvulių ir jų valgymas daro žmonės brutališkais ir nuo to kyla ir karės ir užmušėjystės. Kiti tvirtina, kad be mėsos žmogus pavirstų į labai lėtą sutvėrimą panašų į gyvulius žolę ėdančius, kurie visada yra daug lėtesnio apsiėjimo negu gyvuliai gyvenanti ant kitų gyvulių mėsos. Sako, kad nėra skirtumo ar mes valgome mėsą ar mes valgytume tik daržoves, mes vistiek gauname tą patį maistą, bet turėtume daugiau laiko praversti tankiau valgydami, negu kad dabar valgydami gyvulių mėsą, kurioje yra jau sukrauta tirščiau tas pats maistas, kuris yra daržovėse.

Kaslink užmušimo gyvulių, tai jie sako, kad visi gyvunai ant šio svieto turi savo pradžią ir turi turėti pabaigą, o pabaigą valgomų gyvulių, tai yra greita, be ilgų kentėjimų, nėra baisesnė kaip ir kitų gyvunų, kurie sulaukia savo galą iš priežasties ligos.

Ne vienpusiškas mokslas mumi parodo, kad mėsos valgymas nepriduoda daugiau nė sveikatos nė porto, bet parodo tą, kad maistas mėsoje sudėtas užvaduoja laiką, nes žmogus greičiau randa tas dalis, kurių reikia kuno atbudavojimui, negu kad jis ieškotų daržovėse. Netiek daug reikia valgyti, žmogus turi geresnį, smarkesnį kuno sudėjimą ir daugiau jam lieka laiko nuo valgio. Gyvuliai, kurie maitinasi žole praleidžia visą savo laiką beėsdami ir turi neapsakomai tvirtus gromuliojimo organus. Žmogus norėdamas atsisakyti nuo mėsos ir maitintis vien daržovėmis ir grudais, turėtų išsiauginti panašius vidurius ir praleisti daug laiko valgiui.

Yra tokių žmonių, kurie mėsos negali valgyti, jų kunas nepriima, bet jie taip gerai gyvuoja kaip ir tie, kurie mėsą valgo, nes ir iš daržovių ir iš grudų galima gauti tas pats maistas kas ir iš mėsos ir butų labai negerai, kad tokiam žmogui verstume valgyti mėsą. Ypatingai vaikams niekad nereikia siulyti mėsą, jeigu jos nemėgsta. Mėsą vaikus daro perdaug smarkiais ir tankiai kenkia jų sveikam augimui ir pasilsiui. Vaikai geriau auga jeigu maitinami iš didesnės dalies maisto sutaisyto iš kitų daiktų, o mažiau iš mėsos. Geriausias maistas vaikam yra randamas kiaušiniuose, avižose, kviečiuose, žuvyse, vištienoje.

Yra gerai ištirta, kad vaikai turinti nuo 12 iki 16 metų amžiaus, smarkiausia auga tie, kurie maitinasi imdami pieno ryte ir vakare vietoje kavos.

Kiaušiniai turi labai daug maisto ir labai pagirtinas maistas del vaikų. Kiaušinio baltymas iš didesnės dalies susidėjęs iš vandens, reštas albuminas. Trynis kiaušinio susideda iš vienos trečdalies riebumų, kurie daug lengviau sugromuliojami negu paprasti riebumai. Kiaušiniai yra turtingi fosforu, kalkėm ir geleže ir nesulyginamai geras maistas valkam, jeigu perdaug nesukepintas, arba kietai nesušutintas. Kietai šutintas kiaušinis išstovi pilve du syk ilgiau negu lengvai šutintas. Viduriam geriau tas, kuris lengviau gromuliojamas.

Nemuno Sunus.

Norvegų mylia yra ilgiausia — 12,182 mastų. Trumpiausia mylia yra chinų — tik 600 mastų.

* * *

Harvardo universitetas šią žiemą turi studentą 70 m. amžiaus. Šis žmogus, vardu George Lyon, jau turi diplomą iš to universiteto, kurią gavo dar visai jaunas budamas. Dabar jis sugrįžo specijališkai studijuoti anglų literaturą. Jis sako neturi daugiau ką veikti, nes jau yra gana pinigų užsidirbęs del rešta savo amžiaus, o nenorėdamas tinginiauti, mokinasi.

SUVIENYTŲ VALSTIJŲ NUOSTOLIAI KITOSE KARĖSE.

Nuostoliai, kuriuos Suv. Valstijos turėjo visose savo karėse, nuo karės už neprigulmybę (Revoliucijos) iki įvykimo laikinės sandaros dabartinėje karėje, siekia apie 1,500,000; iš šio skaičiaus, apie 700,000 buvo užmušti, mirė nuo žaizdų arba ligų. Rešta, tai yra skaičius sužeistų visose karėse.

Paprastai manoma, kad Suv. Valstijos dalyvavo tik kokiame desėtkę karių; bet Suv. Valstijų karės biure, Washingtone, yra užrašyta net 110 karių, visokių rušių. Suprantama, didžiuma šių karių, buvo visai mažos, daugiausia atsibuvo su indijonais. Didžios karės buvo Revoliucija, kuri prasidėjo 1775 mete; 1812 metų karė irgi prieš Angliją; karė su Meksiko, 1846 mete; Civilė karė, 1861 — 1865 metuose; karė su Išpanija 1898 mete ir galutinai dabartinė karė.

Karė, kurioj daugiausia nuostolių atsibuvo, suprantama buvo karė tarp šiaurinių ir pietinių valstijų — taip vadinama civilė karė. Toje karėje, mirčių del įvairių priežasčių ant abiejų pusių buvo apie 515,000. Iš šio skaičiaus apie 359,000 buvo šiauriniai kareiviai, o likusieji pietiniai. Historiškas Suv. Valstijų armjos registeris praneša, kad nuo 1776, Suv. Valstijos dalyvavo net 8,600 mušiuose. Nuo tada, kada regsteris buvo spausdintas, S. V. turėjo da tris mažas, o vieną didelę karę.

Buvo patėmyta, kad maždaug visose karėse, iki dabartinei didžiai karei, ligos daugiau nuostolių padarė negu kulkos. Tas yra ypač teisinga kaslink Civilės ir Išpaniškos karės ir kovojimo Filipinų salose.

Paveizdan, Civilėje karėje, šiaurinių valstijų kareivių tik 67,058 buvo užmušti, ir 43, 012 mirė iš žaizdų; o nuo ligų mirė net 224,586.

Laike Išpaniškos karės, tik 1851 kareivių žuvo mušyje arba iš priežasties žaizdų. Nuo ligų, net 3,729 mirė.

Kovojime su sukilėliais ant filipinų salų nuo 1899 iki 1902, kelis kartus daugiau kareivių mirė nu ligų kaip mušyje arba nuo žaizdų.

Dabartinėje karėje, Suv. Valstijos neteko tki apei 15,000 kareivių nuo ligų. Kitos kariaujančios šalįs tą patį praneša — tai yra, kad daug mažiau nukentėta nuo ligų šioj karėj negu kokiose kitose, ačiu daug didesniam supratimui apie sanitariškumą apsiginimą nuo ligų ir geresniam susipratimui kaip gydyti ligonius bei sužeistuosius.

Californijos darbininkų unijos prezidentas pasakė bravarninkų suvažiavime, kad kuomet bravarai bus uždaryti Amerikoj, geriausia bus tą biznį perkelti į Chiniją. Nelaiminga ta Chinija! Pirmiau svetimtaučiai nuodijo jos žmones prikalbindami juos rukyti opiumą, o dabar nori nuodinti svaigalais!

KIEK PRAGYVENIMAS LĖŠAVO 100 METŲ ATGAL.

Castine, Maine, tapo atrasta užrašų knygą tulo Samuel Adams, kuris tenai laikė krautuvę beveik 100 metų atgal. Yra labai žingeidu sulyginti kainas įvairių daiktų šiandien, su kainom tenai užrašytom. Minėtoje knygoje telpa užrašai del 1 822 ir 1823 metų. Štai tuli iš tų užrašų:

7 svarai kalakuto, po 4½ cento ant svaro.

8 svarai jautienos, po 2¾ cento už svarą.

3 svarai vištienos, po 5c. už svarą.

Dvi žasįs, po 23c. kožna.

Kvorta Naujos Anglijos rumo, 9c.

3 svarai ėrienos po 5c. už svarą.

1 gyva karvė, $15.

1 žasis (sausio mėnesyje 1823), 20c.

½ sieksnio drutų malkų, 83c.

1 bušelis "cornmeal," 75 centai.

1 tuzinas visčiukų, $1.

6 svarai sviesto po 9c. už svarą.

1½ bušelių obuolių, 37½c.

11 svarų veršienos, po 3c. ant svaro.

1 bušelis šabalbonų, 94c.

1 bušelis bulvių, 24c.

Suris, 7c. ant svaro.

Aviena, 2c. ant svaro.

Cukrus ir molasses ne ką buvo pigesni negu dabartiniuose laikuose, prieš šią karę. Pavyzdin, cukrus buvo 6c. ant svaro, o molasses 40 centų už galioną.

Kviečių miltai buvo brangesni negu 1914 m. Pavyzdžiu, užrašų knygoje pažymėta, kad bačka miltų buvo $8.75. Kaip tik prieš karę, 1913 mete, galima buvo gauti bačką kvietinių miltų už 5 ar 6 dolerius. Kvietiniai miltai Suv. Valstijose pradėjo atpigti tik po civilei karei nuo apie 1870 meto, bet abelnai, tai kaip matyt iš užrašų, maistas buvo daug pigesnis.

Drapanos irgi buvo daug pigesnės. Kazmierinė skepeta (didelė) parsidavė už $3.50. Vyrų čeverykai už $1. Nepaprastai geri čeverykai už $1.75. Šilkas visokių rušių parsidavė po 50c. ant masto. Sidabrinis antpirštis (noperckas) už 4c.

Bet užtaigi ir užmokestis buvo daug mažesnis. Šis pats Samuel Adams, kuris laikė krautuvę, turėjo ir laivų budavojimo įstaigą, kur dirbo pora desėtkų vyrų. Jis mokėjo savo darbininkams po $1. ant dienos, už 12 valandų darbo. Viršiausiam darbininkui jis davė $1.25 ant dienos. Savo žentui, kuris pagelbėjo krautuvėje, jis mokėjo $100 ant metų.

Šeši laivai nuvežė Kalėdų dovanas Suv. Valstijų kareiviams užjuryje. Iš viso nuvežta net 2,248,000 pundelių. Suvirš 200,000 pundelių pasiųsta daugiau negu yra kareivių, taip kad tikrai užtikrins, jog nė vienas kareivis neliks be dovanos. Raudonasis Kryžius pasiuntė dovanas tiem kareiviam, kurie neturi šeimynų arba draugų.

Ką "A. L." Skaitytojai Rašo

Elizabeth, N. J.

Gerbiama "Amerikos Lietuvio" Redakcija!

Prisiunčiu jums 2 doleriu ir meldžiu man siutinėti jusų laikraštį ir ateinantį metą. Aš misliju jus išpildysit mano prašymą. Aš nežinau ką aš daryčiau be jusų laikraščio, kuris man labiausiai patinka už visus. Kada paimu "Amerikos Lietuvį" į rankas, tai rodos mane kas pririša prie jo iki visą perskaitau. Ir nevieną sykį per skaitęs pamisliju, kažin kas butų, jeigu visi lietuvių laikraščiai butų pilni pamokinimų kaip kad "Amerikos Lietuvis;" beabejo Amerikos lietuviai butų daug augščiau stovėję kaip dabar. Taipgi ir del Lietuvos daugiau butų nuveikta kaip kad dabar dideli nesutikimai tarp visų partijų.

D. J. Petručionis.

Lewiston, Me.

Gerb. "A. L." Red.!

"Amerikos Lietuvis" pirmiausia lankėsi pas mane 1914 metais. Nuo tada iki dabar keletą laikraščių per savo rankas perleidau. Nė vienas laikraštis nepadavė tiek daug žinių iš karės lauko kaip "A. L." Nėvienas laikraštis nesistengė taip kaip "A. L." kad stengias žmogui vargdieniui pagerinti vargingą gyvenimą. Prakalbos po medžiu visada gražius pamokinimus duoda ir veda vargdienius iš tamsos į šviesą. Iš visų laikraščių man labiausia patinka "A. L." Jis neužgauna nė vieną tiktai stengiasi užganėdinti savo skaitytojus ir vesti į apšvietos kelią. Už jo gerus norus linkiu jam geros kloties. Lai gyvuoja kuoilgiausiai ir tegul skaito visi lietuviai ir lietuvaitės.

Kazimieras Kisiliauskis.

Haverhill, Mass.

Gerb. "A. L." Redakcija!

Labai sunkiai sirgau, tai negalėjau laiku atsinaujinti "Amerikos Lietuvį." Bet dabar jau galiu pasiųsti prenumeratą. Buk mano draugas, "Amerikos Lietuvi," aplankyk mane su savo priimniom žinutėm kas sąvaitė, o aš lauksiu kaipo palinksmintojo.

Aš myliu ir mylėsiu tokį laikraštį kaip "Amerikos Lietuvis, kuris neužsiima bereikalingom kritikom kaip nekurie laikraščiai, kurie talpina visai tuščius užsipuldinėjimus.

Ne tik aš myliu skaityti "Amerikos Lietuvį," bet ir kitiems patariu, kad tai geras laikraštis, kurį tikrai verta užsirašyti.

Jurgis Vagulis.

PARSIDUODA GERA FARMA

45 akrai žemės, stuba 9 ruimų, nauja bane 5 karvės, 1 arklys, kiaulės vištos, visokios žemės dirbimui prietaisos, gražus sodas, 20 akrų dirbamos žemės. Farma visa išmokėta ir labai parankioje vietoje, arti prie pačto, prie štorų, netoli nuo geležkelio stoties arti dirbtuvės. Parduodu už 3,000 dol., galiu paimti mortgečių. Geresnės vietos nereik ieškoti. Susižinok pas —

A. P. MATSON,
BOX 28,
(52) PrinctonDepot, Mass.

KAREIVIŲ, JURININKŲ, IR JŲ ŠEIMYNŲ REIKALAIS.

Kaip užlaikyti valdiškąją apsaugą (insurance).

Prieš apleidžiant tarnystą jums pasakys iki kol apsaugos premijos yra apmokėtos iš jusų algos. Tai yra labai svarbu. Jei jusų oficieriai apie tą laiką nepraneštų, paklauskite jo paties.

Kai tas laikas ateis, kuomet mokesnis už apsaugą išsibaigs, tai vėl turite mokėti, jei norite apsaugos neapleisti. Jei apleistumei tarnystę nežinodamas apie mokesnio užsibaigimo laiką, neužmiršk išmokėti, bėgiję 31 dienos po tarnystės apleidimo.

Laiškas su apsaugos mokesniu reikia siųsti užadresuojant: The Bureau of War Risk Insurance, Attention of Insurance Section, Treasury Department, Washington, D. C. ir pasakyti iki kol apsauga buvo apmokėta atitraukiant iš algos (jei apie tai buvo jums pranešta prieš išėjimą iš kariumenės), pasakant sykiu apleidimo priežastis, savo pilną vardą ir laipsnį (rank), serijos numerį, ir dabartinį krasos stoties adresą.

Jei negali paduoti serijos numerį, tai turi pranešti, prie kokios valstijos organizacijos prigulėjai, apsaugą užsirašant, adresą namų, kuriuos gyvenai, įstojant į kareivius, gimimo dieną, ir dieną išstojimo iš kariuomenės.

Jei nežinai kiek reikia mokėti, siųsk kad užtektų, nes permokėti pinigai bus priskaitomi į sekančius mokesnius. Gavus pirmąji mokesnį valdžia prisiųs popieras, vartoti sekančius mokesnius siunčiant.

Jei neišmokėsi laike 31 dienos, kada išpuolė mokėti apsauga nupuis ir tik bus galima gauti, padarant formalę aplikaciją ją atnaujinti. Jei apsauga nupuolė, tai tuojau siųsk apsaugos biurui tiek, kiek manai reikia mokėti ir tuojau kreipkis del informacijos ir padėjimą į Home Service Sekciją (Prie Raudonojo Kryžiaus), kad apsaugą atnaujinti.

Pasiklausk apie tuos dalykus Home Service Sekcijoj.

Štai keliatas dalykų, apie kuriuos jųs ar jusų šeimyna nori žinoti jums sugrįžus ir apie kuriuos jus galite sužinoti iš Home Service Sekcijos prie Raudonojo Kryžiaus savo mieste.

Kiekvienam sugrįžusiam kareiviui ir jo šeimynai reikės žinoti tiesas del karės apsaugos, arba civilių pašalpos akto, arba kitų teisių ir padavadijimų kareivių ar jų šeimynos naudai. Jus arba jusų šeimynos norės žinoti kaip išlaikyti valdžios apsaugą nuo nupuolimo, kaip siųsti pašalpos reikalavimą, jei buvai sužeistas tarnystėje; ką daro valdžia, kad palengvinti grįžtantiems kareiviams sugrįžti į darbą; kaip išjieškoti užsivilkusį mokesnį; kaip ilgai valdžios pašalpa turi jums eiti ir tt. Del viso to nereikia rašyti į Washingtoną, nes iš čia taislio. ir kitais reikalais visos informacijos siunčiamos į jusų Home Service Sekciją naudai šeimynos ir jusų pačių. Eik su visais klausimais į Raudonąjį Kryžių, kame gausite greitą ir teisingą atsakymą veltui.

Valdžios pašalpa susižeidus ar ligoje.

Jei susižeidei ar įgavai ligą atlikdamas savo pareigas armijoj, valdžia mokės pašalpą taip-pat, kaip ir kad mokama sužeistiems dirbtuvių darbininkams. Jusų pašalpa bus vietoj buvusių pensijų po civilės karės sužeistiems ir jų šeimynoms. Jei visai busi sunegalintas sužeidimo arbo ligos tarnystėj gausi nuo $30 iki $100 per mėnesį iš valdžios, žiurint į didumą šeimynos ir sunkumą sižeidimo arba ligos. Jei tik dalinai busi sunegalintas bus apmokama, sutinkant pagal jusų nustojimo pajėgos užsidirbti. Jei jums priguli pašalpa, Home Service Sekcija suteiks patarimus, iš kur gauti reikalingąsias popieras, kurias reikia pripildyti ir padės jas išpildyti, Nesamdyk advokato ar išieškojimų agento, kad jums tai išjieškotų. Įstatymuose sakoma, jog "nei advokatai, nei išieškojimų agentai nepripažįstami paduodant reikalavimus" ir jiems nemokama.

Kodel turi laikyti valdžios apsaugą?

Kada įstojei į kariuomenę, paėmei valdžios apsaugą, ir skyrei dalį kas mėnuo iš algos, kad tą apsaugą apmokėti. **Dabar yra užvis svarbiausia, kad tos valdiškos apsaugos nepaleisti.**

Iš Home Service Sekcijos savo miestelyje jus sužinosite plenus, kuriuos dabar valdžia taiso, pagal kuriuos per penkerius metus po apskelbimui taikos gali savo apsaugą pamainyti paprastąja privačia apsauga. Tečiaus ji pasiliks valdžios apsauga. Jei savo mokesnių neapleisi, galėsi pasinaudoti tąja proga be medikalio tyrinėjimo, nežiurint net jei ir butumei sužeistas ar sirgtum, kas paprastuose atsitikimuose jusų neprileistų prie apsaugos prisirašyti.

Net jei butum ir sveikas neklausyk patarimų pamesti valdiškosios apsaugos. Turi ją laikyti del savęs ir del savo šeimynos. Mes tikime, jog turi laikyties valdiškosios apsaugos del sekančių priežasčių.

Kad turėti nuolatos apsaugotą savo šeimyną.

Ji padės jums nuosekliai taupyti pinigus.

Ji aprupins jumis turtu senatvei priėjus (jei jus norėsite perkeisti savo apsaugą į endowment policy).

Valdžios apsauga atsieis jums pigiau, neg koki kita apsauga delto, jog iš jos nemokama algos komisijonieriams, rinkėjams, valdinkams, ir skelbėjams. Be to už valdžios apsaugą nereikia mokėti taksų.

Niekas nėra saugesnio, kai valdiškoji apsauga.

Lakštingalos balsas gali buti girdėtas per mylią to.

GRĮŽTANČIOS ARMIJOS NAUJI PILIEČIAI.

Penkiasdešimts tukstančių kareivių, kurie kariavo po Amerikos vėliava bebudami Francuzijoj liko piliečiais.

Kada musų kareiviai sugrįž iš karės tarpe narsiųjų kareivių bus penkiasdešimts tukstančių ar daugiau naujų Amerikos piliečių. Šioji šalis skaitysis namais dešimtims tukstančių vyrų, kurie ėjo kariauti už šalį, kuri dabar bus jų tėvynė, nes kovų tarpais Darbo Departmento Naturalizacijos biuras suteikė pilietybę visiems svetimtaučiams, kurie gynė laisvės principus po Amerikos vėliava.

Louis Weinberg buvo valdžios siųstas pildyti tą valdžios sumanymą. Jis po trijų mėnesių sunkaus darbo neseniai sugrįžo. Jam reikėjo peržiurėti 50,000 naturalizacijos popierių iš 150,000 tam tyčia prirengtųjų del karės aplinkybių.

Pagal biuro išdirbtus sumanymus su patarimu teisėjų paprastoji naturalizacija buvo legališkai pritaikinta prie aplinkybių. Reikalaujamieji formališkumai buvo padaryti kuomažiausiais. Imtis pirmųjų popierų nereikėjo, ir antrieji popieriai buvo išduodami iš sykio. Norintis likti piliečių pripildydavo aplikacijas su afidavitais ir priėmė prisiegą per labai trumpą laiką.

Pirmoji sunkiausia sunkenybe buvo išplatinimas blankų, bet tai buvo lengvai atlikta per brigados stotis, per kurias prieita ir prie pavienių kareivių. Dažnai daugiau blankų buvo siunčiama, neg reikia, taigi tikras skaičius jų panaudotų nežinomas. Nors naturalizacija nebuvo verstina, tečiau greitai pasirodo, jog kiekvienas Amerikos kareivis svetimtautis norėjo palikti piliečiu. Tarpe norinčių likti piliečiais buvo žmonių iš kiekvienos pasaulio šalies. Nereikia tečiau manyti, kad taip greitai priimti piliečiai butų netinkantįs užimti vietą sykiu su kitais piliečiais. Esant kariuomenėj kožno kareivio gyvenimas buvo atydžiai sekamas, ir kiekvienas vyras, kuris veikė, kad padaryti šviete vietą demokratijai buvo iš tokių, kuriais pilnai galima pasitikėti.

Vienas indomus dalykas toje abelnoje naturalizacijoj buvo tai kareiviai paeinantis iš priešo šalių. Net ir iš jų tarpo atsirado tokių, kurie pasirodė tinkančiais buti piliečiais ir daugel austrijiečių ir vokiečių prisiekė vėliavai savo ištikimybę.

UŽKIETĖJIMAS.

Rodos nusitvėrė kiekvieną. Ne visi iš mus žino gerą ir greitą pagelbą. Jeigu jieškai gero patarimo, neduok tęstis ilgiau kaip 24 valandas, sustabdyk į laiką ir prašalink kitas ligas. Imk Severa's Liver Pills. Jos yra mažos baltos apvalios ir turi buti imtos nuo vienos iki 3 vakare. Pagelba greita ir gera. Jos yra puikios gydyti kepenų ligas, užkietėjimą, galvos skausmą, kada paeina nuo užkietėjimo svaigumo, geltligės ir piktumo.

Kaina 25c. už mierukę visose aptiekose.

W. F. SEVERA CO.
Cedar Rapids, Iowa.

GAUKITE SLON'S PRAŠALINT SKAUSMĄ.

Visai nereikia trinti, kad skausmas pereitų.

Jei tik kartą pabandysite ant savo sustingusių sąnarių, skaudančių raumenų, dieglių, reumatiškų gėlimų, skausmo strėnose, jųs pamatysite, kaip maloni šiluma užeina ir skaudėjimą prašalina, jogei butumėte netikėję, kad linimentas tą padarytų.

Ant odos ženklo nepadaro, nesmagumo nepagamina, ilgai nesugaišti kol patepi, o tikrai greitai pereina. Didelė bonka pigiau atsieina. Gaukite bile kokioje aptiekoje. Pasirupinkite gaut tuojaus.

Sloan's Liniment kills pain

HOTEL VERNON
Prop. M. McCADY
Puikiausis hotelis lietuvių apgyvento vietoj.
VERNON SQUARE,
Worcester, Mass.

Jei Grafofonas Negerai
DIRBA, ATNEŠK PATAISYTI.
Panedėliais pas mus atnešk grafofoną iš ryto, vakare bus jau gatavai sutaisytas. Darbą padaro ekspertas, sutaiso gerai. Kaina žema.
M. PALTANAVIČIUS,
15 Millbury st.,

NAUJAS ADVOKATAS
BENJAMIN MENDELSOHN
Advokatas
Veda visokias provas teismuose. Kalba slavoniškai, lenkiškai, serbiškai, hrovatiškai, rusiškai ir vokiškai. Ima provas šios šalies ir krajavas:
931-932 Slater Building
390 Main St., Worcester, Mass.

ŽUVŲ RINKA
Šviežiausias žuvis, oisterius, klemsus, vėžius taip-gi marinavotus galima gauti kenėse.

Tyras Cod Liver aliejus ir gyvi vėžiai ant pardavimo žmonėms ir į krautuves.
SULLIVANS VERNON SQ. FISH MARKET.

JUS GALETE IŠAUGITI PLAUKUS

Prieš gydymą.
Pasekmingas, mokslišKas gydymas dykai del vyru ir moteriu.
Ar slinka jums plaukai?
Ar pražilę jusu plaukai nuo metu? Ar ežkresti kokias nors ne sveikumais ir limpanti jie?
Ar randas plaiskotes, niežas odos galvos?
Ar plinki, bei pradedi plikti?
Ar kenkia kas iš auksčiau pasakytu ligu, tai stenkites apsaugoti jos. Užsakykete iluostrota knygute jusu prigemtą kalba:
"TEISYBE APIE PLAUKUS,"

Parašita europos garsingo specialisto, kurioje randas ivairios žinios:
Gražybe plaukų,—sudėjimas plauko ir odos galvos. Priežastis slinkimo plauku ir žilumas —Kaip užlaikyti sveikatą ir išaugintl plaukus.—Ir kaip tai 1 penkius savitis tureti gražius plaukus.-žili plaukai.—Barzda.—ir dekarvones nuo užganedintu kliętu.
Ketvirtoje savaite.
GYDYMAS DYKAI.

Męs galeme pertikrenti kiekviena, kad gyduoles CALVACURA sulaiko slinkimą plauku prašalina plaiskotes ir augina gražius plaukus Už 10 centu arba krasos markems prisiustus sykiu su Jusu antrašu. Męs išsiučeme kiekvienam dolerine dežute Calvacuraos N. 1 ir knyguto "Teisybe Apie Plaukus." Išplaukete žemiau atspausta kuponą ir siuskete šianden.
Šeštoje savaite.
UNION LABORATORY, Box 434, Union, N. Y.
UNION LABORATORY,
Box 434. Union, N. Y.
Siučiu i dedamas 10 centu del apmokejimo kaštu persiutimo, meldžiu išsiusti man tojaus jusu dolerine dežute Calvacura N. 1 ir knygute "Teisybe Apie Plaukus." (Pasiuskete sykiu kupona su jusu antrašu.)
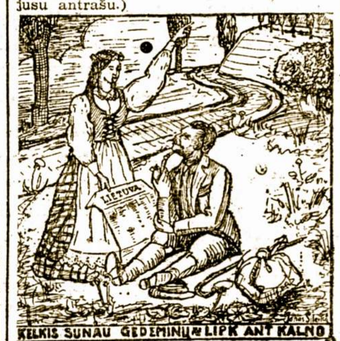

PAILSAI
GEROVĖS BEJIEŠKODAMS
Nenusiminkl! Gerovė gyvena ant augšto kalno. Ten ją rasi, jeigu geru keliu prie jos eisi.
Laikraštis "Lietuva" gerais pamokinimais ir teisingomis žiniomis nušvies ir palengvins tau tą kelią prie tavo gerovės. Tik pamėgink jį skaityti. *Kaina metams* $2.00; *pusei metų* $1.00. Vieną numerį gausite pasižiurėjimui Už DYKĄ, jeigu tuojaus atsišauksit
"LIETUVA"
814 W. 33rd St. Chicago, Ill.

Kuopni Vaistai
IR UŽTIKRINTOS
GYDUOLES
Mes esame importuotojais visokių vaistų ir galime pristatyti visados kuopniausius ir šviežiausius jumi vaistus. Pas mus galite gauti ir plačiai žinomas gyduoles Groblewskio kaip Zmejacznik, Rožių Balsamas ir visą eilę Severos gyduolių pas mus galite visada gauti.
Importuoti vaistai pas mus galima gauti. Musų kainos yra žemiausios.
Daktarų receptai kuogeriausiai speciališkai sutaisomi.
Brewer & Co.
56 *FRONT STREET,* ....
WORCESTER, MASS.
Užsakymai prisiųsti pačtų, greitai išpildomi.

DR. J. A. TESSMER
DENTISTAS
306 Main St. Tel. Park 3310
Laikis savo ofisa atidara Utarnyko ir Ketvergo vakarais per visus žiemos mėnesuis.

PUIKI UŽEIGA PAS
ANTANĄ SVIDERSKĮ
Jis laiko puikų restaurantą, saliune, netoli nuo stoties, pakeleivingiems ir Worcesterio lietuviams labai paranku. Visada priimnus patarnavimas. Prie gerų valgių galima gauti ir išsigerti. Atminkite adresą:
59 GRAFTON ST.,
WORCESTER, MASS.

"Lietuviškas Išradėjas"
Šitu vardu išleidome naują knygutę del išradėjų, talpinanti 20 paveikslų ir ilustracijų, visokių išradėjų ir išradimų, su aprašymais ir paveikslais miestų, New Yorko ir Washingtono.
Tą brangią knygutę, mes išsiunčiame kiekvienam ant pareikalavimo.
DYKAI!
Jeigu jus norite žinoti kiek turto žmonės prasigyveno ir kiek dar galima prasigyventi su pagelba naudingų išradimų, tai rašykite tuojaus, reikalaudami tos naudingos knygutės. Kaipo žinovai (ekspertai) patentų, — bandome išradimus DYKAI. Rašykite:
American European Patent Offices, Inc.
256 Broadway (AL.)
New York, N. Y.

Užsirašyk sau ar savo pažįstamiems Lietuvoj bei Amerikoj
VIENYBĖ LIETUVNINKU
Eina jau 30-tus metus.
Prenumerata $2.00 metams; $1.00 pusei metų. Kanadoje $2.50 metams; $1.25 pusei metų. Anglijoj, Lietuvoj ir kitur $3.00 metams; $1.50 pusei m. Pamatimui vieną num. siunčiam dovanai Knygų katalogą siunčiame ant pareikalavimo dovanai.
J. J. Pauksztis & Co.
120-124 Grand Str.,
Brooklyn, N. Y.

KALĖDŲ DOVANOS
Gražias kalėdų dovanas — Laikrodėlius, žiedus, Spilkas, Drukuojamas mašinėles, Grafofonus, Laikrodžius, galima pirkti ir senus sutaisyti, pas —
E. J. MAŽEIKA,
34 Sheldon st., Hartford, Conn.

Daugiau Lietuvių eina pas mane negu pas kitą Dentistą Worcester
Aš esu Expertas auksavime | Žemiausios Kainos
Traukiu dantis be skausmo
DR. FREDER ICK BROWN
34 FRONT STREET Next To Plaza Theatre
Atdara Vakasrais

Geriausias Blekorius!
PELENŲ SIETUS, TRIUBAS IR BAČKAS DAROME IR TAISOME.
Blekes stogus, boilerius, šilto oro pečius įdedame ir taisome. Garo gazo ir vandens triubas įvedame ir taisome. Darbą geral ir nebrangiai atliekame.
Smith Heating & Ventilating Company
34 36 ir 39 Bartlett Street, ties Trumbull Square
WORCESTER, MASS.

KUR BĖGI JONUKĄ
—Aš bėgų į Conlins čeverykų krautuvę.
10 Vernon Square.
Tę parduoda gerus čeverykus.

Vienatinė tikrai lietuvio didžiausia
APTIEKA - VAISTINĖ
Ir visoj New Jersey's valstijoj, Newark, N. J., tai
VLADO LAZDYNO
Gyduolių galite gauti kokios tik pasaulyje vartojamos, bet ypatingai geros sekančios:
Puplaiškiai, Bezdai, Liepos žiedai, Ramuniai, Čemeryčiai, Imbieras, Čobreliai, Iosuklė, Cincibiras, Trukžolės, Gumbažolė, Mėtų, Šalavijų, Cinamonų, Brolukų, Kmynų, Šafronų, Anižių, Apynių ir šimtai kitokių gydančių žolių galima gauti musų aptiekoje. Taipgi turime gyduolių vėliausio išradimo, nuo visokių paslaptingų ir kitokių ligų.
Jeigu norite gauti tikrus vaistus, kurie sugrąžintų jums sveikatą, kreipkitės pas mus, o mes užtikrinam, kad visame bus sąžiniškai patarnauta.
Receptus sutaisome teisingai, nežiurint ar jie butų Amerikos arba Europos daktarų.
Visokiame reikale kreipkitės šituo adresu:
EUREKA RED CROSS PHARMACY
315 WALNUT STREET, NEWARK, N. J.

(Šitokios markės išduodama už įmokėtus pinigus).

GELBĖKITE NUKENTĖJUSIA LIETUVA
Kiekvienos šalies gyventojai priverstinai moka mokestis savo šalies palaikymui ir jos reikalų aprupinimui.
Kiekvienas lietuvis privalo mokėti mokestis Nukentėjusiai dėl karės Lietuvai, jai laisvės išgavimui ir jos žmonių aprupinimui.
Reikalaukite paaiškinimų ir siųskite pinigus šiuo adresu:
Lithuanian Central War Relief Committee, Inc.
320 FIFTH AVENUE, -:- NEW YORK, N. Y.

MOTERŲ SKYRIUS

AMERIKOS MERGINOS PIRKLIAUJA FRANCIJOJ

Prisipildžiusios mažus automobilius jos važinėja po sugriautus sodžius.

Per visą karę Amerikos moterįs parodė, jog jos gali išreikšti užuojautą geriau darbais, neg žodžiais. Jų vėliausis veikimas, kaip pranešama į Darbo Departmentą, yra atgaivinimas senovės papročio pirkliauti (pedliavoti). Vietoj senovės dviračių jos vartodamos Fordo automobilius, apvažinėja apielinkes, taip kaip ir senovės pirkliai, kurie važinėdavo derėtis už skatiką.

Kada visi gelžkeliai buvo suardyti, keliai paprastais vežimais neišvažiuojami, Amerikos komiteto moterįs sumanė atgaivinti senovės paprotį pristatant ko reikia į namus. Tai jos ir pradėjo naudoti šių laikų pirkliavimo sistemą.

Kur tikrai galima išvažiuoti statomos mažos keliaujančios sankrovėlės. Prekes vežioja liuosnorės amerikietės ir sankrovose stovi kitos liuosnorės amerikietės. Nuo tamsos iki tamsai kiekviena pardavėja vikriai trusias prie svėrimo miltų, prie pinigų ir pardavimo.

Tos keliaujančios krautuvės pasiekia penkiasdešimts sodžių per savaitę.

Griuvėsiuose, kame kitados buvo namai, o dabar tik beliko sklepai, šiaurės Prancuzijos gyventojai, turintis šiek tiek pinigų reikalingiau siems gyvenimo dalykams yra ne geresniame padėjime, kaip bėdiniausieji, kurie neturi visai iš ko nusipirkti.

Keliaujančios krautuvės greitai susižinojo kokie dalykai labiausiai reikalingi. Pradedant įvairiomis daržovėmis, buvo pridėdama kitų dalykų, taip kad dabar be jų jau parduodama ir ryžiai, kava, taukai, kokava, mėsa skardinėse, tirštasis (kondensuotas) pienas, ir kitokie valgomi dalykai, peiliai, lempos, puodai, šluotos, paklodės, drobulės ir tt. Taip kaip daugely vietų per kelias mylias nėra krautuvių tai špilkos ir muilo šmotelis yra skaitoma lygiai puošnumu, kaip ir butinu reikalu.

Invažiuodama į sugriautą miestelį vežėja švilpia tris kartus su savo švilpyne. Pirklė priima daiktus, juos išdėlioja ir tada pradeda lįsti iš bombų išmuštų duobių, iš už suardytų sienų ir iš įvairių uždangų visokio amžiaus žmonės, kad gauti to, ko jiems truksta.

Tie kurie gali užmokėti imama nuo jų trečdalis kainos kiek ištikrųjų daiktas kaštuoja. Tiems, kurie negali mokėti duodama ko jie nori veltui. Daugelis ima prekias moka išlengva. Taip kaip galima jie nori buti savistoviais ir komitetas tą jų pasirįžimą stengsis palaikyti, kad užlaikyti savo gerą vardą, ir nepadaryti nelaimingųjų karės aukų ubagais.

Nežiurint koks oras nebutų pirklės visuomet keliauja. Dažnai jas sulaiko biaurumas kelio arba kitas koks atsitikimas ir tik vėlai tesugrįžta ton vieton iš kur iškeliauja. Žiemos laike anksti pradėjus temti, vežėja turi nemaža vargo važynėdama nežinomais keliais. Vienas tik žiburys vežimo viduje yra ženklu vilties šimtams. Kaip ten nebutų amerikietė pirklė neužvils laukiančių šeimynų. Nenuvežimas ryžių arba tirštojo pieno gali reikšti kudikio mirti, nes visi gyvena iš dalykų, kuriuos Amerikos komitetas padalija.

Priešui apleidžiant ten stoja daugiau darbininkų, daugiau vežimų ir daugiau maisto. Reikės namų rakandų ir drabužių. Pakol Vokietija išmokės tiems žmonėms už sugriautą šalį, pargrįžus namon jiems turi buti teikiama pašalpa. Juos reikia penėti ir aprupinti darbu. Tai yra darbas, kuris prasidėjo gegužės mėn. 1917 m., ir kuris tęsis pakol Prancuzų valdžia praneš, kad pašalpa nereikalinga.

Pajieškojimai.

Pajieškau Povilo Kalendros, paeina iš Kauno Gub., Panevėžio pav., Čipėnų val., Vilškėnų kaimo, pirma gyveno apie New York, dabar nežinau. Labai meldžiu jo paties arba pažįstamų pranešti.

Domininkas Kundrotas,
170½ Washington st.,
(52) Worcester, Mass.

Pajieškau savo brolio Juozapo Sutkaus. Kauno gub., Stakų sodžiaus, pirma gyveno Johnson, Ill. Dabar nežinau kur. Meldžiu jo paties atsišaukti arba kas apie jį žino pranešti.

Prv. Jurgis Tramišauckas,
243 Field Hospital Co., 11 Sanatary Train, Camp Meade, Md.

Pajieškau pusbrolio Juozapo Laurinaičio, paeina iš Kauno gub., Raseinių pavieto, Erzvelkos parapijos, Pajerių kaimo. Pirmiau gyveno Cambridge, Mass. dirbo pianų dirbtuvėje. Meldžiu jo paties atsišaukti ar kas žino pranešti.

Tadeušas Paisis,
23 Edgeworth st.,
Worcester, Mass.

Tik ką iš ėjo iš spaudos naujas veikalas

"GYVENIMO VERPETE."

Drama V aktuose, 77 puslapių, kaina 45 centai, imant daugiau negu 12 knygučių, parsiduoda už pusę kainos.

Šis veikalas paimtas iš Amerikos lietuvių gyvenimo ir labai tinkantis lietuvių scenai. Jame į eina 13 aktorių. Patartina visiems dailės mylėtojams šiuo veikalu pasinaudoti. Veikalą išleido Lietuvių Literaturos, Dailės ir Dramos Dr-ja "Aušrelė," Worcester, Mass.

Visi norinti gauti šį veikalą, kreipkitės administratoriaus vardu:

PRANAS ZATOVECKAS,
20 Alpine st., Worcester, Mass.

Reikalingas zeceris prie "Amerikos Lietuvio," mokantys rankomis sustatyti darbus. Jeigu tokis, kur rastusi, meldžiu atsišaukti.

"Amerikos Lietuvis,"
15 Millbury st.,
Worcester, Mass.

Knygų Agentas

Ar rašysi, ar skaitysi, ar surtkusiam ruime kazyrnuosi?..

Ar matai šitą paveikslą viršui? Čia du gyvenimai žmonių nupiešti. Žmogus, kuris knygas skaito, jis turi viltį, mato ateitį tveria gyvenimą, dailina pasaulę, jo darbai kėravoja kitus ir tave patį. Atmink, kad mokslas ateina iš knygų iš sveiko protavimo!

Kitame šone matai žmones kazyrėm lošiaučius, prirukę, ant tų dumų pažiurėjus, tik vargas matyti. Tie žmonės kazyrėm lošia gal einikį iš noskių, o gal iš pinigų. Ar tu manai kad jie ką išloš? — Nieko, visai nieko! Žmogus tik tada praturti kada dirba čėdydamas pinigą ir sveikatą. Šitie žmonės niekad savęs nevaldo, juos turi kiti valdyti iš jų politikieriai tik toki išeina kad kitą nuskriaust

Buk vyras, buk moteris apšviesta, skatyk gerų knygų, stok į eiles žmonių, kurie skaitosi.

Rasputino aprašimo knygelę jau užbaigėme spausdinti, nepraleisk nenusipirkęs, išmoksi suprasti kaip silpnas yra žmogus, kaip vargas patį vergėją pavergė. Nelauk, pasiųsk dabart tik 40 centų!

Lietuviškas Elementorius, tik 25 c. Jeigu nemoki skaityti, gali pats per save pramokti, labai lengvai gali savo vaikučius pamokinti skaityti savo kalboje.

Mokinkimės Rašyti, 25 c. Nusipirk ir išmok gražiai rašyti Kiekvienas tave pagirs, kad gražiai rašai ir visur tiksi. Už 25 centus tu išmoksi gražiai rašyti.

Kalbamokslis Angliškai ir Lietuviškai 25 c. Apie tą knygą nereik nė sakyti, Jųs žinote, kad ta kalba reikalinga Jos vertės čia negalima aprašyti, nes visada ir visur reikalinga.

Angliškas Lietuviškas Žodynėlis 50 c. Knygelė visada galima kišeniuje laikyti ir kada prisieina kokio žodžio žinoti, pasižiurėk ir žinosi. Knygelė verta turėti kiekvienam

Aritmetika, 50 c. Knygelė labai naudinga, delto kad kožnas nori sau geriau susirokuoti savo visokius reikalus. Nusipirk, pamatysi kad busi du syk vertesnis, prasilavinęs matysi kaip geriau seksis.

Vokiečių Kalbos Vadovėlis, 35 c. Kaip turi laiko gali prasilavinti Vokiečių kalbos, kad ne šiandien tai rytbus naudinga, Ką moki ant pečių nereik nešioti.

laikyti savo sveikatą, kaip gelbėtis nelaimėse.

Daktaras Kišeniuje 75 c. Knygutė su pamokynimu kaip užlai

Parlamentariškos Tiesos 10 c. Kaip vesti susirinkimus, kaip užsilaikyti ant mitingų. Kad nekelti maištas dovanai. Turėk šitą knygelę, pagal ją elgkis ant susirinkimų ir Verta turėti kiekvienam.

Kaip Pastoti Ukėsu. 15 c. Knygelė su klausymais ir atsakymais Verta turėti kiekvienam.

Knygelė Daržovių Auginimo, 20 c. Paaiškina viską apie auginimą visokių daržovių: ankstyvų, ir vėlyvų, kur daugeliui žmonių atnešė didelę naudą, kurie ją šiemet pirko.

Dvi Prolekcijos Apie Ukininkystę, 20 c. Knygelė verta perskaityti po 10 kartų tiem, kurie nori pasekmingai vesti ukę čionai arba Lietuvoje.

Istorijos Kariaujančių šalių, 2 dol. Nusipirk šitą knygą tai turėsi visą universitetą savo namuose. Susipažinsi su Istorijom Vokietijos, Francijos, Anglijos, Rusijos, Vengrijos, Bulgarijos, Rumunijos, Italijos, Serbijos, Turkijos, Juodkalnijos, ir Belgijos. Perskaityk jų Istorijas po kelis kartus, matysi tų tautų pradžią ir gyvenimą iki šių laikų. Labai naudinga tau bus žinoti ir gausi platų supratimą apie šią pasaulę. Surinkta ir sudėta tau perlai mokslo ir žinios. Surinkta į vieną knygą tik imk ir skaityk, švieskis ir kitus šviesk. Rašyk dabar, nusipirk ir pradėk skaityti! Rasi joje ir daugybę paveikslų iš Istorijos viršminėtų tautų.

Francijos Revoliucija, 40 c. Tu girdi apie revoliucijas. Kaip puola carai, karaliai ir vėl kaip žysta žmonės vieni kitus bežudydami, tas tau neaišku, nesupranti kodėl ir kokios priežastys tame yra. Skaityk Francijos Revoliuciją. Šita knyga kaip tik išleista, kad tave supažindinti su tuo reikalu. Gražiai ir aiškiai čia suprasi kodėl žmonija kaip jurių vilnys siibuoja Nusipirk knygą pilna gražių paveikslų.

Žmogus Po Medžiu 50 c. Šešiosdešimtis gražių prakalbų liečiančių visokius žmogaus gyvenimo reikalus

KITOS MUSŲ KNYGOS:

Nuskendimas Titaniko 15 c. pirma didžiausia nelaimė šių gadynių nuo kurios iki dabar vien tik pražutis tęsėsi.

Valkata, Keturių Veiksmų Drama ..... 35c.
Skambančios Stygos, eilės. 20c

Dainos Juokeliai net linksta keliai ..... 20c.
Geležiniai Nagai, puikus aprašymas 35c
Istorija Apie Amžiną Žydą ..... 10c.
Belaisvio Balsas, kareivio Esperantisto aprašymas karės 15c.

Pirkite šias knygas, naudokitės jom o mes rupinsimės padaryti jumi daugiaus naudingų knygų. Jeigu tau laikai geresni, turi darbą ir pinigą, tai kreipk savo gyvenimą ne keliu palaidumo bet lavinkis ir mokinkis. Kas pirksite bent už porą dolerių knygų mes visada pridėsime jums ką-nors dovanų. Rašykite:

"AMERIKOS LIETUVIS"
15 Millbury Street, Worcester Mass.

Geriausios rušies akiniai,— 1/10 12 K. auksų aptraukti rėmeliai, vertės $2.50, musų kaina $1.98. Stiklus akiniams suteikiam sulyg akių per musų akių registruotą Optometristą — nedaugiaus kaip $2.50.

OPTICAL DEPT.
Denholm & McKay Company
Worcester, Mass.
Boston Store.

Dr. Kathalin Voorhis

28 Pleasant St., Worcester, Mass.

Speciališkai užsiima gydimu MOTERŲ ir VAIKŲ nuo visokių ligų.

Valandos nuo 2 iki 4 po pietų
Ir nuo 7 iki 8 valandu vakare

Lietuvis Graborius

Šiuomi pranešame Worcesterio lietuviams, jogei mes užsimame graborystės reikalais. Atliekame kuopigiausia ir geriausia laidotuvių reikalus. Taip-gi pat ir krikštynų ir vestuvių reikalus.

Viską atliekame kuopulkiausia ir meldžiame su visais reikalais kreiptis pas mus šiuo adresu:

Simonas Grinkevičius,
80 Ward st.,
Tel. Cedar, 1904, Worcester, Mass.

SPECIJALIŠKAS IŠPARDAVIMAS PER 10 DIENŲ.

Su numušimu 10 nuošimčio laike šio specijališko išpardavimo. Musų ekspensai maži, todel musų kainos yra pigios.

Geriausi rubai, vėliausių madų, vyrų ir vaikų, pas — STAYMANS,
7 Vernon st., Worcesteryj.

REIKALINGA merginos del lengvo darbo prie dratų. gera mokestis: nuo 12 iki 15 dol. ant sąvaitės, $1.50 ant dienos pakol mokinasi. Ateikite pas

Hamblin & Russell Mfg. Co., 28 Water st., Worcester,

SUMAŽINK BRANGŲ PRAGYVENIMĄ.

Nebuk be cukraus. Mes prisiųsime trįs svarus chemiško cukraus, su kuriuom pasaldysite daugiau kavą, kaip kad su 75 svarais paprasto cukraus, kurį perkate krautuvėse. Chemiškas cukrus yra 25 kartų saldesnis kaip kad bent koks nors cukrus pasaulyje, ir yra išdirbtas chemiškai iš tikro maisto su paslaptingu procesų. Prisiųsk vieną popierinį dolerį už tris svarus. Atmink, kad trįs svaraią yra lygus 75 svarams paprasto cukraus, Jeigu neužsiganėdinsi grąžiname pinigus.

JOHN H. RICKVICH,
P. O. BOX 401, Auburn, Wash.

Pagelbsti Sergantiem

Gydau moterų užsisenėjusias ligas, kaip tai vidurių, baltųjų, mėnesinių, priepuolio, sukatų ir patrukimų.

A. KUPSTIENĖ,
366 Millbury st.,
Worcester, Mass.

"AUŠRINĖ"

Geriausias moterų žurnalas, išeina prieš 15 dieną kiekvieno mėnesio. Kaina metams su prisiuntimu $1.50. Adresas:

"AUŠRINĖ,"
244 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Letuviška valgykla ir keptuvė įvairių gardumynų

Su šiuomi pranešam visiem lietuviam kad prie musų valgyklos šiomis dienomis mes atidareme ir keptuvę įvairių piragaičių, keksų ir pajų. Kviečiame pas mus užeiti valgyti nes čia visada rasite sviežiai viską padarytą. Taipgi į namus galėsite imti musų keptuvės gardumynus.

Nepamirškite adreso
ROYAL LUNCH
12 Grafton St. Tel. Park 8266 Worcester

Nepamirškite musų Drapanų ir čeverykų KRAUTUVES

Naujausios mados sutai, įskrybelės, marškiniai, kaklaraiščiai, čeverykai vyrams ir moterims. Kviečiame visus brolius ir seseris pirkti pas mus, nes pigiau niekur nerasite; geriau pas savą negu kur kitur.

Kviečiame visus atsilankyti

V. GINKUS
52 Millbury Str.
Worcester, Mass.

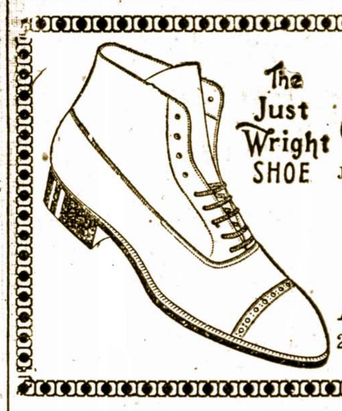

The Just Wright SHOE

GERIAUSIA
Ceverykų Krautuvė

Jeigu nori nerų drutų ir smagių Čeverykų ateikite pirkti pas

Amutį ir Ananką

o visada busi užganėdintas savo pirkimu.

Amutis ir S. Ananka
27 Millbury St., Worcester, Mass.

VISI BIZNIERIAI GARSINKITĖS "AMERIKOS LIETUVYJE."

SKAITYKIT IR PLATINKIT "AMERIKOS LIETUVĮ."

ŠALIN SKAUSMAS!

Budamas sveiku, darbe rasi smagumą, nepaisant kaip sunkus tas darbas butų.

Kiekvieno priederme yra saugot save nuo ligu. Turint šalti ir nebandant ji prašalint, gali išsivystyt į pavojinga liga. Menkiausis nikstėrejimas gali veliaus buti labai pavojingu, jeigu tuoj nebus prižiuretas.

PAIN-EXPELLER

tai užtikrinanti namine gyduole, kuri turi rastis kiekvieno namuose. Isgydymui šalčio krutineje, skausmu šonose ir nugaroje, rumatizmą ir neuralgiją, trumpai sakant visokius skausmus raumenyse ar sąnariuose Pain-Expeller ira geriauses.

Neapsigauk pirkdamas pigius vaistus didelese bonkose. Reikalauk geriausiu. Kuomet pirksi Pain-Expeller, persitikrink ar yra IKARA, vaisbaženklis ant baksiuko. VISU KITOKIU NEIMK. 35 centai ir 65 centai už bonkutę. Gaunamos visose aptiekose ar tiesiog is laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.,
74—80 Washington St.,
New York.

Kalendorius Dykai!

Mes norime pranešti musų draugams ir vartotojams Severos gyduolių, kad mes vėl pasiuntėm jusų aptiekoriams daug Severos kalendorių. Prašyk del vienos kopijos dykai!

SEVEROS LIETUVIŠKAS KALENDORIUS 1919 METAMS.

vėl yra pilnas gero skaitymo, pranašavimų apie orą, gerų juokų ir pamokinimų. Taip, jis yra pilnas pamokinimų su šiaip skaitymų, kad kožna familija turėtų ji turėt.

Prašyk aptiekose, kur jus perkat Severos gyduoles. Jei jus negalit gaut, rašykit mums ir prisiųskit antrašus savo draugų.

W. F. SEVERA CO. Cedar Rapids, Iowa.

Kosulys ir Šaltis

yra draugai, kurie laukia kožno vieno. Apsisaugokit gerai. Sustabdykit juos nuo pat pradžios. Neleiskit jų įsigilint. Pravarykit šalin. Vartokit

SEVEROS BALSAMĄ PLAUČIAMS.

Sustabdykit tą kosulį, neturėkit užkimusią gerklę, bet tuojaus išgydikit. Taipgi vartokit

SEVEROS PLOTKELĖS NUO PERŠALIMO, KAD IŠGYDYT ŠALTĮ.

Prekė Severos Balsemo plaučiams: 25 ir 50 centų.
Prekė Severos Balsamo plaučiams: 30 centų.

Severos gyduolės parsiduoda visose aptiekose. Jei negalit gaut, siųskit užsakymus pas

W. F. SEVERA CO. Cedar Rapids, Iowa.

KONCERTAS

RENGIA L. S. S. 40-tą KUOPA IR JOS CHORAS, NEDĖLIOJ, 29 GRUODŽIO (DECEMBER), 1918 m. PRADŽIA 7:30 VAL. VAKARE.

A. O. H. HALL, TRUMBULL STREET, WORCESTER, MASS.

Basso, **J. Butėnas.**

Soprano, panelė **M, Jablonskiutė.**

Soprano, panelė **Izabelė Avietėnaitė.**

ŠIAME KONCERTE DALYVAUS GARSŲS LIETUVIŲ SOLISTAI: p. **J. BUTĖNAS** IŠ BROOKLYNO, PANELĖS **IZABELĖ AVIETĖNAITĖ** ir **MARIJA JABLONSKIUTĖ** IŠ WORCESTERIO.

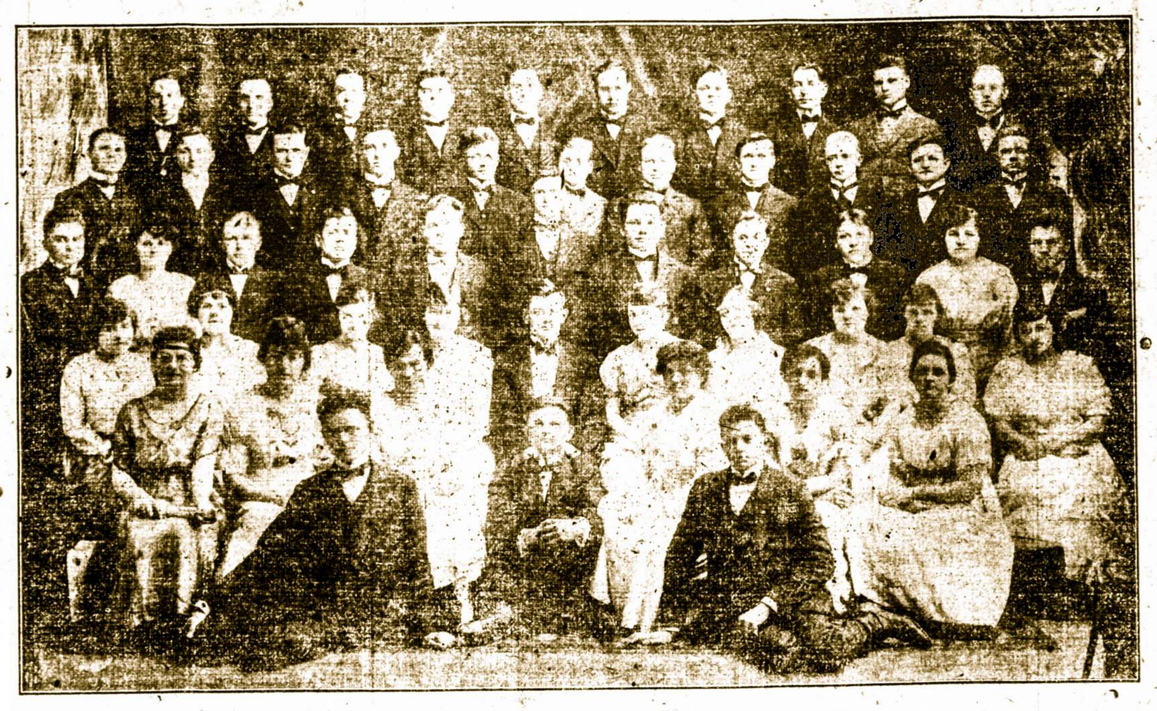

L.S.S. 40 kuopos Choras, vedamas J. Dirvelio.

TAIPGI DAINUOS NAUJAS DAINAS L.S.S. 40-tos KUOPOS CHORAS, DUETAS IR GRAJIS PUIKI ORKESTRA PO VADOVYSTE **J. DIRVELIO.**

URA! VISI ANT KONCERTO! TIKIETAI TIK PO 50 CENTŲ IR 5 CENTAI KARĖS TAKSŲ.

VIETOS ŽINIOS

Italas, Fred Franko, biauriai supiaustė veidus, kaklą ir nosį panelės Rosa Del Greco, jo numylėtinės už tai kad ji atsisakė su juo apsivesti. Mergina tapo nugabenta ligonbutin; nežinia ar ji pasveiks. Franko tapo suareštuotas.

Influenza vėl pradėjo siausti Worcesteryje. Keleta šimtų ypatų serga ta liga. Patartina visiems apsisaugoti.

Jau net 70,468 ypatų Worcesteryje tapo Raudonojo Kryžiaus nariais per praeitą sąvaitę. Bus bandoma dar padidinti tą skaičių iki 100,000.

Kučioje, keleta trokų su dainininkais ir su benais, aplankys įvairias dalis Worcesterio ir giedos Kalėdų dainas. Palei City Hall, ant "Common," bus ypač didelis apvaikščiojimas. Dvi didelės eglės bus apipuoštos visokių spalvų lempomis ir kitaip padailintos. Čionai griežš keleta benų ir galės dainuoti visi susirinkusieji.

Airiai prašo savyvaldos.

Worcesterio airiai nedėldienyje turėjo didelį masmitingą Poli teatre. Jie reikalavo priderenčių teisių ir del Airijos nuo Taikos konferencijos. Jie prašė, kad Taikos konferencija laikytų Airija taip pat vertą savyvaldos kaip Lenkija, Lietuva ir kitos mažesnės tautos. Jie nutarė pasiųsti rezoliuciją prez Wilsonui kablegramu.

Aušrelės choras veikia.

Kadangi Suv. Draugijos rengia savo koncertą ant 12 sausio, tad Aušrelės choras atidėjo savo koncertą an 26-tos sausio, vakare. W. Liet. Benas dalyvaus A. C. Koncerte.

Aušrelės choras sumanė atidaryti vakarinę mokslainę mokytis lietuviškos gramatikos, rašliavos ir skaitliuoti. Prasidės 27-tą gruodžio, 7:30 vakare. Visiems lykai.

Aušrelės Choro repeticijos 29 gruodžio nebus, vienok choristai gali susirinkti.

Aušrietis.

Prakalbos.

Nedelios vakare atsibuvo prakalbos parengtos Tautos Fondo. Kalbėjo p. Ramanauckas iš Boston. Buvo renkamos aukos ir surinkta apie $1,300. Worcesterio lietuviai su aukomis žengia labai greitai pirmyn.

Reporteris.

Lietuvių Centralinio Komiteto Skyriaus veikimas Worcesteryje.

Praeitą nedėldienį buvo surengtos prakalbos, ant kurių turėjo pributi p. Bukšnaitis iš New Yorko, arba ką-nors į savo vietą prisiųsti, kaip buvo pažadėta, bet nežinia kokiai nelaimei atsitikus, P. Bukšnaitis subatoje vėlai pranešė, kad negali gauti mums kalbėtojo ir pats nepribuvo. Prakalbos buvo surengtos ir vis tiek žmonės susirinko, bet kad kalbėtojaus nebuvo, tai saviese praleido laiką pasikalbėdami apie Lietuvos ateitį ir partijų veikimus. Aukos nebuvo rinktos, nes iš rengėjų pusės nusikalsta, kalbėtojaus nebuvo. Vienok savanoriai paaukavo 50 dolerių Lietuvos Neprigulmybės Fondan gerbiamas tautietis Petras Kisielius iš Brookfield, Mass.

Prie Centralinio skyriaus prisirašė trįs nauji nariai.

Petras Bagdonas	50c.
Jonas Pigaga	50c.
Ignas Juškevičius	50c.

Narių dabar turime apie 115. Gražus burelis, bet gali buti daugiau.

Kunigas Jakaitis praeitą nedėldienį per pamokslą iššaukė musų kolektorių vardus ir liepė jiems aukų neduoti. Dabar žmonės pradeda mastyti, kas tai yra, kad buvo pranešta darbuotis visiems fondams lygiai, kurie šelpia Lietuvos reikalus, ir visi linksmai aukavo, manydami, kad musų vadovai taipgi pataikys ragus apsilaužyti ir fondus suvienyti ir dirbti iš vieno. Bet kaip iš po žemės išlenda partyviškumas, su dideliu pasiputimu išeina į viršų, ir seimų nutarimai ir žmonių norai nenulaiko tos piktažolės, norų užimt, užgrobt, pavergti. Tautiečiai aukavę į klerikalų (kunigų) fondą dabar žiuro lyg apsivylę, nes mato, kad jie davė aukas Lietuvai, o partija pasisavina.

Centralis komitetas žada rengti prakalbas ir vėl įtraukti visų srovių kalbėtojus. Pripažįsta, kad klausantis visų sriovių, žmogus gali daug pasimokinti, o dabar mums kaip tik laikas mokintis pirma negu sugrįšim į Lietuvą. Vieni kitus suprasdami, prašalinsim daug nesutikimu ir gal nereikalingų muštynių ir revoliucijų.

Bepartyvis Lietuvos Mylėtojas.

KALĖDŲ PARDAVIMAS.

Namas 3-jų familijų su visu naujos mados įtaisym. Jei nori linksmų Kalėdų, tai nusipirk tą namą už $6,200, $700 įmokėt.

Namas 3-jų familijų, gesas, maudyklės, naujas pentas, nupirk šitą namą už $4,800, $500 įmokėdamas, tai turėsi linksmas Kalėdas.

Farma 45 akrų, 25 gražios dirbamos žemės, 5 karvės, 4 kiaulės, 30 vištų, arklis, šienas, vežimai, farmos įrankiai, didelis miškas, budinkai, 1½ mailės nuo Worcesterio; viskas sykiu už $3,500, $1,200 įmokėti. Turėdamas tokią ukę bus tau linksmos Kalėdos.

Linksmų Kalėdų!

JONAS BUROKAS,
12½ Millbury st.,
Worcester, Mass.

AUTOMOBILIUS 7 pasažierių visada gatavas del patarnavimo **Krikštynom, Vestuvėm, Laidotuvėm—šauk**
K. GRINKEVIČIA,
3 Ledge st.,
Worcester, Mass.
Telephone Park 3716M.

PARSIDUODA NAMAI—FARMOS.

3-jų tenementų stuba, gražioje vietoje, didelis lotas. Kaina $3,600. Inešti $800.

2½ tenementų stuba, arti Millbury street, didelis lotas ir garadžius del automobilio. Kaina greitam pardavimui $3,700.

Tris rtijų tenementų stubos, randos pareina į metus $2,000. Kaina už visas tris $16,500. Inmokėti $1,500.

Graži farma 15 mailų nuo Worcesterio, arti dirbtuvės ir miestelio. 57 akrai žemės, geri budinkai, 10 kambarių stuba, dideli tvartai, sodas, plotas miško, rastų ir malkų užteks visam amžiui. Kaina greitam pardavimui $1,700. Lengvos išlygos. Viena stuba yra verta dvigubai tiek kiek prašoma už visą farmą.

A. BLAŽYS,
15 Millbury st.,
Worcester, Mass.

PRISTATYSIU MALKŲ. Jei reikia kam malkų, galitę gauti pas mus, geros ilgos malkos už kordą 13 dol., trumpos—už kordą 14 dolerių. Galite parašyti laišku, savo adresą paduodami.

K. AKSTINAS,
BOX 62, Grafton, Mass.

STUBOS PARSIDUODA. — Dviejų tenementų namas ant W. Boylston street, parsiduoda kartu su bane ir žemės 250 ilgio ir 100 pločio, 10 obelių, labai pigiai parsiduoda, su traša ir apie 100 vežimų lentų, malkų. Kaina 3,200 dol., įnešti apie $700.

FRANK GUDŽIUNAS,
7 Upland st., Worcester, Mass.

IŠPANIŠKA INFLUENZA.

"Užpuola tuos pirmiausia, kurie turi katarą." Štai viena gyduolė ant kurios ligoti gali pasitikėti. Jeigu nori nusikratyti katarą ir visus jo biaurius simptomus nuo savo sistemos trumpiausiame laike. Gali su musų automatišku įkvėpimu. Gydo Išpaniška Influenzą, katarą, dusulį, šieno drugį, kosulį, šaltį ir kurtumą. Išgydo ir laiko išgydytą. Užtenka ant viso gyvenimo. Prisiųsime šitą gyduolę per pačtą už 2 dol.

Mažiausia apie 2 kvortos nuodiškų snarglių subėga iš galvos į pilvą per 24 valandas, blogame kataro padėjime ir susirgdina vidurius. Vienutėlis budas išgydymo yra sustabdyti bėgimą.

Nereikalauji sirgti nė vienos dienos. Ta liga yra pavojinga ir užsibaigia su džiova.

Parsisiųsk šitų gyduolių tuojaus.

HERB REMEDY CO.
506 Trust Bldg.,
Galveston, Texas.